

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α' - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 4

ΤΟ ΦΥΛΛΟ ΤΟΥΤΟ ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ

ΣΤΟΝ LORD BYRON

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΦΥΛΛΟ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΝ :

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ
ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΡΑΖΕΛΟΣ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ
Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ
LORD BYRON
LAMARTINE
JOHN KEATS
ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
ΓΕΡΑΣ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ
ΙΣ. ΑΡΙΣ
ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ
Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ
Κ. ΒΑΜΒΑΚΑΣ
Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

— ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ —

298
223
223
208
125
98
25
1190

1500
375
175
2050
1180
860
75
75
15
35
10
30
50
1150

ΑΘΗΝΑΙ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1924

ΟΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ "ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ,"

ΣΤΕΛΝΕΤΑΙ: ΛΕΚΑ 4

ΤΙΜΑΤΑΙ: ΔΡ. 3.50

“ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ,”

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΝΕΟΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΠΑΡΙΣΙ : ΓΙΑΝΗΣ ΨΥΧΑΡΗΣ
 ΜΟΝΑΧΟ : ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ
 ΗΡΑΚΛΕΙΟ (Κρήτης) : Α. ΑΛΕΞΙΟΥ
 ΑΔΕΕΑΝΔΡΕΙΑ : Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ
 ΧΙΟΣ : ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΟΓΤΖΟΣ
 ΘΕΣΣΑΛΙΑ : ΑΚΙΣ ΜΙΡΑΝΑΣ
 ΓΙΑΝΝΕΝΑ : Γ. ΠΕΛΕΡΕΝ
 ΜΕΓΑΡΑ : ΜΙΧ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
 ΡΟΥΜΑΝΙΑ (Γαλάτσι) : ΓΙΑΝ. ΑΡΔΑΜΗΣ

Ἑλλάδος χρονιάτικη δρ. 25 ἑξάμηνη δρ. 15
 Αἰγύπτ.-Ἀγγλίας > σελίνια 5 > σελ. 3
 Ἀμερικῆς > δολλάρ. 3 > δολ. 1 1)2
 Ἰταλίας > λιρέττ. 25 > λιρ. 15
 Τουρκίας > λίρες 3 > λίρ. 1 1)2
 Γαλλίας καὶ λοι-
 ν μερῶν > φρ.χρ. 25 > φρ.χρ. 15

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ :

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Περιοδικὸ «Γράμματα» Στέφ. Πάργας.
 ΑΙΓΙΟ. Ντίνος Μανιώτης.
 ΑΡΤΑ. Ἄθαν. Χουλιάρης.
 ΒΟΛΟΣ. Πέτρος Κατσαρῆς.
 ΒΕΛΟ (Κορινθίας). Ἰωάννης Κέλεγκας.
 ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ. Πέτρος Πρόκας ὑπολοχαγός.
 ΔΡΑΜΑ. Μίχος Παπαδόπουλος.—Κώστας Δρακόπουλος.
 ΙΚΑΡΙΑ. Εὐάγγελος Μαδιάς.
 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Χρῖστος Σκουδακλίδης — Λεων. Παυ-
 λίδης, βιβλιοπώλης.
 ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ (Χίου). Δημήτριος Χαλαμαντᾶς.
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ. Ἰωάννα Κολυτοῦ.
 ΚΑΣΟΣ. Βασ. Γ. Καμίτσας.
 ΚΑΡΔΙΤΣΑ. Εὐστάθιος Λούπας.
 ΚΡΥΟΝΕΡΙ. Π. Πυλαρινός.
 ΛΕΜΕΣΟΣ (Κύπρου). Κ. Ριάλας (βιβλιοπώλης).
 ΛΕΡΟΣ. Σωκράτης Πετροῖδης.
 ΛΕΥΚΩΣΙΑ (Κύπρου). Χρ. Κυρμίτσας, βιβλιοπώλης.
 ΜΕΘΩΝΗ. Τίτα Μιχοπούλου.
 ΜΥΤΙΛΗΝΗ. Β. Παπατυλιανού.—Ἡλίας Γρηγορίου.
 ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ. Πᾶνος Δριτσᾶκος.—Γεώργ. Ἀλεξίου.
 ΠΟΡΟΣ. Ἰωάν. Στεφ. Σπανός.
 ΠΟΛΥΧΝΙΤΗΣ (Λέσβου). Α. Ἀντωνιάδης (διδάσκαλος).
 ΣΥΡΟΣ. Μιχαὴλ Φωστέρης.
 ΧΑΛΚΙΣ. Γεώργ. Μάτσας, βιβλιοπώλης.
 ΧΑΝΙΑ. Ρούσσος Κριστάκης.
 ΧΙΟΣ. Σταμάτης Μπιρλής (βιβλιοπώλης).
 ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ. Παναγιώτης Φαρμακόπουλος. — Θέμος
 Ποταμιάνος.
 ΠΥΡΓΟΣ. Γιάννης Πετρόπουλος.
 ΚΑΙΡΟ. Νίκος Ζουρδῆς.
 ΑΜΦΙΣΣΑ. Εὐάγγελος Κορδᾶς.
 ΣΚΙΑΘΟΣ. Νίκος Σαράδας.
 ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ.
 ΚΙΟΥΠ-ΚΙΟΥ-Ι. Χρ. Σμαραγδῆς.
 ΖΕΡΣΕ-Υ. ΣΙΤΥ (Ἀμερικῆς). Γεώργιος Κυριακάκης.
 ΣΗΝΚΙΑ ΟΧΙΟ (Ἀμερικῆς). Θεόδ. Γιαννακούλης.
 ΚΕΕΣΠΟΡΤ ΠΑ (Ἀμερικῆς). Ν. Θεωδωρόπουλος.
 Ἐκτός τούτων ὑπάρχουν καὶ περιοδεύοντες ἀντιπρόσωποι
 μας, ὅπως ὁ κ. Μίκης Βαϊάνος στὴ Χίο, Ἄκισ Μιράνας
 στὴ Θεσσαλία καὶ Μακεδονία κτλ.
 Ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἰδιαιτέρην του πατρίδα Τέμενη—Δι-
 γίου ὁ μέχρι τοῦδε περιοδεύων εἰς τὴν Κορινθίαν ἀντιπρό-
 σωπός μας κ. Ντίνος Π. Μανιώτης.

οἱ φίλοι μας, καὶ οἱ ἐγγράφοντές μας συνδρομητᾶς, μὲ τὴν
 λήψιν τοῦ παρόντος ἀριθμοῦ νὰ μᾶς στείλουν ἐκκαθάρισιν
 καὶ ἐξόφλησιν τοῦ λογαριασμοῦ των.
**ΖΗΤΟΥΜΕ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΔΙΑ
 ΤΑΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ
 ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ἔλοι γενικῶς οἱ ἀντιπρόσωποι μας,**

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΟΡΦΕΥΣ, μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικὸ πού βγαίνει
 ἀπ' τὸν ὁμώνυμο Σύλλογο στὴν Κέρκυρα.
 ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικὸ. Γρα-
 φεῖα : Σταδίου 42. Διευθυντῆς Ἄθ. Γ. Κυριαζῆς.
 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρηση τοῦ Πύρ-
 γου Διευθυντῆς : Γ. Ι. Κουμπάτης.
 ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, περιοδικὸ πού βγαίνει
 στὴ Θεσσαλονίκη. Διεύθυνση : Ἐθν. Ἀμύνης 30.
 ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ, μηνιαῖα φιλολογικὴ ἐπιθεώρηση. Διευ-
 θυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος, Χ. Τροικοῦπη 22.
 ΠΑΡΙΖΙΑΝΙΚΟ ΣΙΚ, μηνιαῖα ἐπιθεώρησης ἐργοχειρῶν
 καὶ συρῶν, μὲ φιλολογικὸ παράρτημα. Διεύθυνση : Κο-
 λοκουθῶδ-ελοκουθῶδ 7, Ἀθήνα.
 ΤΗΛΕΓΡ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, μηνιαῖα ἐπιθεώρηση τοῦ
 Συλλόγου τῶν Ἑλλ. ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρείας «Ἥστερον».
 ΚΑΜΠΑΝΑ, ἔργων τῶν ἐφεδρῶν τῆς Μυτιλήνης πού γρά-
 φετε στὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Διευθυντῆς Στρ. Μυριβίλης.
 ΕΛΠΙΣ, καθημερινὴ πολιτικοφιλολογικὴ ἐφημερίδα τῆς
 Κερκύρας πού τὴ διευθύνει ὁ Π. Μαρτίνης.
 ΒΙΒΛΙΟΓΡ. ΔΕΛΤΙΟΝ, Μηνιαῖο δελτίο τοῦ βιβλιοπω-
 λείου Α. Κασιγόνη. Διεύθυνση Λεωφόρος Ραυλίου 26 Β.
 Ρ. 1891, Ἀλεξάνδρεια.
 ΔΙΜΗΡ. Μηνιαῖο κριτικὸ περιοδικὸ πού γράφεται στὴ
 Γαλλικὴ καὶ πού τὸ διευθύνει ὁ διακεκριμένος καθηγητῆς
 κ. Λουὶς Ρουσσέλ. Διεύθυνση Σίνα 31 Ἀθήνα.
 ΝΟΥΜΑΣ, μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικὸ. Διευθυντῆς Π.
 Δ. Ταγκόπουλος, ὁδὸς Σοφοκλέους, Στὰ Ραζῆ 5—7.
 ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ, δεκαπενθήμερος σατυρικὴ ἐφημερίδα τῆς
 Λεμεσοῦ Κύπρου. Διευθυντῆς Γ. Ν. Ζήνων.
 ΙΡΙΣ, μηνιαῖα εἰκονογραφημένη καὶ πολυσελίδος ἐπιθεώρη-
 σις. Διευθυντῆς Μπάμπης Ἄννινος, Γραφεῖα Ζήνωνος 2,
 Ἀθήνα.
 ΝΕΟΙ ΒΩΜΟΙ, μηνιαῖο φύλλο τῆς τέχνης καὶ τῶν ἰδεῶν
 μὲ συνεργασίαν τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ πνεύματος. Διεύθυ-
 σις, Ὀμήρου 56, Ἀθήνα.
 ΑΒΓΗ, λογοτ. ἔκδοσις τῶν Κυπρίων διανοομένων. Διεύ-
 θυνσις, Μίλιον Χουρμούζη Β. Ρ. 73, Λεμεσός—Κύπρος.
 ΦΑΡΟΣ, μηνιαῖα λογ. ἔκδοσις τοῦ Συλλόγου «Ἀναγέννη-
 σις», Βόλου.
 CINEMA, ἑβδομαδιαία κινηματογραφικὴ Ἑλληνογαλλι-
 κὴ ἐπιθεώρηση. Διεύθυνσις, Β. Ρ. 1146, Ἀλεξάνδρεια.
 ΤΑ ΝΕΙΑΤΑ, δεκαπενθήμερο περιοδικὸ τῶν Νέων τῆς
 Σύρου. Διεύθυνσις, Περιοδικὸ «Νειάτα», Σύρον.
 ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ, δεκαπενθήμερον ἐγκυκλοπαιδικὸ περιο-
 δικὸ. Διεύθυνσις, Ι. Βαμβέτσον, Ἰωάννινα.
 ΗΠΕΙΡΟΣ, καθημερινὴ ἐφημερίδα τῶν Ἰωαννίνων. Διευ-
 θυντῆς Γεώργ. Χατζῆς.
 ΑΡΓΩ, λογοτεχν. φύλλο τῆς «Ἑλλ. Νεανικῆς Ἐνωσις»,
 Διεύθυνσις, 13 Rue Stamboul, Ἀλεξάνδρεια.
 ΒΙΒΛΙΟΓΡ. ΔΕΛΤΙΟΝ, τοῦ Ἑκδοτικοῦ Βιβλιοπωλείου
 Κλ. Ριάλα, Λεμεσός—Κύπρος.

ΒΑΪΡΟΝ

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀνατολῆς τοῦ εἰκοστοῦ αἰ-
 ώνα, ρίχνοντας μιὰ γοργὴ ματιὰ στὴν Ποίησιν,
 καθὼς εἶχε ξετυλιχτῆ στὸν αἰῶνα τὸν περασμένο,
 σημείωνα ἐδῶ καὶ εἰκοσιτέσσερα χρόνια, γιὰ τὸ
 Μπάυρον, τὰ λόγια αὐτά :

«... Ὁ σκεπτικιστῆς καὶ περιγελαστῆς, ὁ ἐ-
 παναστάτης Ἐωσφόρος ἀρνητῆς, ὁ πολυπλάνητος
 καὶ ἀνήσυχος πού χίλια ὀνόματα ἀλλάζει, ὁμως
 πάντα ὁ ἴδιος, ἀνίκανος νὰ ξεναγενηθῆ σὲ κό-
 σμους ἄλλους ἔξω ἀπὸ τὸ ἐγὼ τοῦ, ὅπως ξανα-
 γεννιέται ἕνας Σαῖξπῆρος, ἕνας Γκαίτε, ἕνας
 Βαλζάκ, μιὰ καρδιά σὰν ἄβυσσο καὶ μιὰ στενὴ
 φαντασία, ἡ φρίκη τῶν νοικοκυραίων καὶ τῶν ὑ-
 ποκριτῶν, ἡ γοητεία τῶν αἰσθαντικῶν καὶ τῶν
 ἀνυποτάχτων, τῆς maladie de siècle τὸ θῦμα καὶ
 ὁ ἥρωας, ὁ θαυμαστῆς τοῦ Γκαίτε, ὁ ἀρχηγὸς
 Σχολῆς πού ἔρριξε τοὺς σπόρους τῆς παντοῦ καὶ
 γέννησ' ἔργα μεγαλονόματα, πόνιγτος πού ἡ φή-
 μη τοῦ ξανοίχτηκε στὸν κόσμον ἴσα μὲ τὴ φήμη
 τοῦ μεγάλου Ναπολέοντα, ὁ γενναϊότατος φίλος
 τῶν Ἑλλήνων μὲ τὸ χρυσάφι τοῦ καὶ μὲ τὸ αἵ-
 μα του.»

Αὐτὰ δὲν τὰ νομίζω σήμερ' ἀρκετὰ γιὰ νὰ ζω-
 γραφίσω, μὲ τὴν ἀκριβολογία πού ταιριάζει, τὴν
 ἱερὴν εἰκόνα τοῦ ραψωδοῦ τῆς «Προφητείας τοῦ
 Δάντη», τοῦ εὐγενικώτερου, παθητικώτερου καὶ
 φωτεινότερου ἀπὸ ὅσους ἀγαπήσανε τὴν Ἑλλά-
 δα, ἀκέρια.

Ὁ στίχος μου στὸν «Πήγασον» τῶν «Καημῶν τῆς
 λιμνοθάλασσας» τὸ ἀντικρύζει, θαρρῶ, καθαρῶ-
 τερα, τὸ μέγεθος τῆς βυρωνικῆς φυσιογνωμίας.
 Μεγάλον τὸ τραγούδι τοῦ Μπάυρον, καὶ ὁ Μπάυ-
 ρον, ἀπὸ μιὰ του ὄψη, μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ τρα-
 γούδι του. Ἦρε μιὰ πύρινη ποίησιν, καὶ μὲ ὄλα
 τὰ μασσημένα λόγια μερικῶν ἀπὸ τοὺς κριτικούς
 του, ποίησιν πού κυριάρχησε γιὰ καιρὸ στὰ πνεύ-
 ματα καὶ πού τὰ σημάδια τοῦ διάβα τῆς δὲν ἤμ-
 πορεῖ ὀλότελα νὰ σβύσουν.

Ἦρε καὶ τὴν Ἑλλάδα. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ
 πὼς ἡ νέα Ἑλλάδα βγήκε, ἀνάμεσα στὰ λογῆς
 ἰδανικὰ καὶ στὰ βουλητικὰ πού τὴν πλάσανε,

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΓΙΑΝΗΣ ΨΥΧΑΡΗΣ
 Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ
 ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ
 ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ
 ΜΙΑΤΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ
 ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ
 ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ
 ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ
 Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ
 ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ
 ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ
 ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
 ΤΑΚΗΣ ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ
 ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ
 ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ
 ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ

βγήκε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Μπάυρον.

Ἕνας ἐπικολυρικὸς, ἀπὸ τοὺς πῶ μεγάλους τῶν
 αἰώνων, ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ τῶν «Ἀνατολικῶν»
 στὴν Ὠδὴ του γιὰ τὸ Ναυαρίνο, δὺ Ἑλλάδες ἐ-
 πικαλεῖται γιὰ νὰ τονίσουν ἕνα κοινὸ ψαλμό, σὲ
 δὺ του στίχους. Καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ ὠραιότερος
 χαιρετισμὸς πρὸς τὴν πολυσύνθετην ὑπόστασιν
 τῆς νέας Ἑλληνικῆς ψυχῆς :

Ἑλλάδες τοῦ Μπάυρον καὶ τοῦ Ὀμήρου,
 ἡ ἀδερφή μας ἐσὺ κ' ἐσὺ ἡ μητέρα μας,
 ὑψώστε τὸν Ἕμνο !

8-4-24

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

LORD BYRON

ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ζωή μου, σᾶς ἀγαπῶ)

Κορίτσι τῆς Ἀθήνας ! πρὶν χωρίσουμε
 Δόσε μου, ἄχ, δός μου πίσω τὴν καρδιά μου !
 Ἦ, μέσα ἀφοῦ τὴν ἀφῆκες στὰ στήθια μου,
 Ἄλακρη σὺ δέξου τη, γλυκεῖά μου.
 Κι' ἄκουσε πρὶν νὰ φύγω καὶ τοῦτο νὰ σοῦ πῶ,
 «Ζωή μου, σᾶς ἀγαπῶ».

Γι' αὐτὲς τὶς παιγνιδιάρικες τὶς μποῦκλες σου
 Που κάθε πνοή τοῦ Αἰγαίου τὶς κυνηγάει·
 Γι' αὐτὰ τὰ βλέφαρα πού τὸ φιλάκι μου
 Στὸ μάγουλό σου τ' ἀθινο ξεσπάει·
 Γι' αὐτὰ τὰ λάγνα μάτια τὰ ὅμοια μὲ ζαρκαδιῶ,
 «Ζωή μου, σᾶς ἀγαπῶ».

Γι' αὐτὸ τὸ χεῖλι, ἄχ νᾶταν νὰ τὸ φίλουνα·
 Γιὰ τὴ σφιχτοδεμένη σου τὴ μέση·
 Γιὰ ὅσα εἶδα στῶν ἀνθίων μου τὰ μαντέματα,
 Που λέξη νὰ τὰ πῆ δὲ θὰ μπορέση·
 Γιὰ τὴ χαρὰ τσ' ἀγάπης καὶ γιὰ τὸ σπαραγμὸ
 «Ζωή μου, σᾶς ἀγαπῶ».

Κορίτσι της 'Αθήνας! Τώρα πιά 'έφυγα
 Νά με θυμάσαι μοναχή, γλυκειά μου.
 Κι' αν φεύγω στη Σταμπούλ, μα 'έξουσιάζει μου
 'Η 'Αθήνα τήν ψυχή και τήν καρδιά μου.
 Νά πάψω ν' αγαπώ σε; Τοῦτο δὲν τὸ μπορῶ.
 «Ζωή μου, σὰς ἀγαπῶ».
 (1810-1811) Μετάφραση ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

ΜΠΑ'Υ'ΡΟΝ

Στους τοίχους ἄρματα ἀσημιά και φλωροκαπνισμένα,
 Ταξιμία ἀπὸ στὰ χαμηλά διδάνια τὰ νταμάδα,
 Τὰ φουσεκλίκια ἀραδιαστά, τὰ χαϊμαλιά ἕνα, ἕνα,
 Κι' ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ παράθυρα τῆς λίμνης φῶς, ἡ ἀχνάδα.

Μέσ' ἀπὸ τὴν ἀβλόπορτα, τὸ σελωτὸ σπαθάτο
 Τῆς 'Αραπιάς, μὲ τὰ κροσὰ τὰ φάλαρα φρουμάζει,
 Καὶ μπρὸς στὸ μόντζο τὸ σκεπὸ, πού τὰ νερὰ ἀπὸ κάτω,
 Μονόξυλο μὲ τὸ μακρὸ, σταλίκι γλεῖ και ἀράζει.

Σουλιῶτες, Φράγκοι, ἀδάμαστοι Μεσολογιῆτες, γόνα
 Τὸ γόνα, γάμου κάθονται, νὰ τιναχθοῦν και πάλι,
 Σὰ θὰ προβάλλει ἰσόθεος ὁ ἀσύγκριτος, κορῶνα
 Φορῶντας τὸν ἡλιόγυρο στὸ ἀγγελικό κεφάλι.

"Ομως και τὸ ψαρὸπουλο, στὸ νιοβαμένο πιαρί,
 Πού τὸ σαλεύει μιὰ ριπή τοῦ κόρφου ἀριὰ χυμένη,
 Χαρούμενο πού κι' ὁ γιάλος ἀρχίνας νὰ φρεσκάρει,
 Στρώνει στὴν πρύμη τὸ χαλί κι' ὀρθὸ τὸν περιμένει.

Μὰ Κεῖνος, πρὶ νὰ δῶσ' ἡ αὐγή, μὲ τὸ φτερὸ κοντῆλι,
 Σὰν ἀπὸ γάδι ἡ κρούσιμο στὸν ὕπνο μηνυμένος,
 Ριμάρει ἀκόμα τὸν καῦμὸ τοῦ ὑστερινοῦ τοῦ 'Απρίλη,
 Δοξάζοντας πάλε και σέ, κατατρεγμένο Γένος.

Κ' ἐγώ, πού τότε σὲ δασὰ πρόγονου στήθια μέσα
 Νιόβγαλτου ἐκεῖ στοὺς διαλεχτούς, ἔσφυζα στάλα αἱμάτου,
 Καὶ σὰν ἰδέα κυμάτιζα μέσ' στὴν πλατειά του ἀνέσα,
 Καὶ στὴν ἀχτένια του γοργή σπίθιζα ἀναβλεψιά του.

Ποῖς ξέρει, σὲ ποῖο στρόφιλο νὰ πόντισα ἄχαφνα, ὄντας
 "Ανοιξε ἡ θύρα κι' ἔτριξαν βαριά τὰ σκαλοπάτια
 Κ' ἐστάθη στοὺς ἀρματωλοὺς μπροστὰ χαμογελώντας,
 Κ' ἔδωσε ἀράδα τὸ δεξί, θωρώντας τοὺς στὰ μάτια...
 Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ (*)

'Ω Βύρων' ὦ θεσπέσιον
 Πνεῦμα τῶν Βρεττανίδων,
 Τέκνων Μουσῶν και φίλε
 "Αμοιρε τῆς 'Ελλάδος
 Καλλιστεφάνου.

Πλεγμένα μὲ τὰ φύλλα
 Τοῦ μουσικοῦ 'Ελικῶνος
 Τῆς 'Υγείας τὰ ρόδα
 Χθὲς θαυμασιῶς ἐστόλιζον
 Τὴν κεφαλήν σου.

Χθὲς τὸν οὐράνιον ἔτρεχε
 Δρόμον ὁ ἥλιος χύνων
 Τὰς πλέον λαμπρὰς ἀκτίνας.
 Τὸ μέτωπόν σου ἀντέστραπτεν
 ὡς ἀθανάτου.

Σήμερον κείσαι, ὡς εὐφορος
 Πολύκλωνος ἐλαία
 'Απὸ τὸ βίαιον φύσημα
 Σκληρῶν ἀνέμων κείσαι
 'Εκριζωμένη.

Σήμερον κείσαι, ὦ Βύρων,
 Καὶ πού τὰ ἔνθεα ἔπη,
 Πού εἶναι τώρα τὰ σύμμετρα
 Πτερέβεντα φωνήεντα
 Καστάλιε κύκνε;

Θαυματουργοί, φυσησατε,
 Πνοαὶ τοῦ Παραδείσου,
 Σηκώσου, ὦ Βύρων, τίναξον
 Μακρὰ ἀπὸ σὲ τὸν ἄωρον
 Μόρσιμον ὕπνον.

'Ιδοῦ τῆς μουστοτράφου
 Εὐρώπης τὰ ὑπερέχοντα
 "Εθνη ἀκόμα προσμένουσιν,
 'Ακόμα τὴν φωνήν σου
 'Επιθυμοῦσιν.

'Ιδοῦ ἡ 'Ελλάς σου ἐτοίμασεν
 "Οχι τὸν χρυσὸν κύκλον
 Τὸν τοὺς κροτάφους φλέγοντα
 Τῶν ἀργῶν βασιλέων
 "Η τῶν τυράννων

'Αλλὰ στέφανον ἕτερον,
 Στολήν ἔνδοξον, ἐντιμον,
 'Αξίαν νοδὸς δικαίου,
 'Ανδρὸς ἀξίαν γενναίου,
 Φιλελευθέρου.

Στέφανον αἰωνίων
 Κλάδων ἀσθάρτων, λάμποντα
 "Οχι διὰ τοὺς κροτούντας
 Ποιητὰς τὸ μονόχορδον
 Τῆς κολακειάς

'Αμμὴ διὰ σὲ τὸν εὐτολμον
 Λειτουργῶν τῶν Παρθένων
 'Ελικωνίων φιλοῦσιν
 'Η Μοῦσαι χεῖρα ἀμίαντον
 Καὶ ὕψηλὸν πνεῦμα.

Σὰ ἡ 'Ελλάς εὐγνώμων
 'Ὡς φίλον μεγαλόψυχον
 Ζητεῖ νὰ στεφανώσῃ,
 'Ὡς παρηγορητὴν τῆς,
 'Ὡς εὐεργέτην.

Σηκώσου, ὦ Βύρων... φίλε,
 Σηκώσου... λάβε, ὦ μέγα,
 Λάβε τὸ δῶρόν, ὕμνησον
 Τοῦ Σταυροῦ τοὺς θριάμβους
 Καὶ τῆς 'Ελλάδος

Αἶ! τῶν θνητῶν ἡ ἐλπίδες
 'Ὡς ἐλαφρὰ διαλύονται
 "Ονειρα βρέφους' γάνονται
 'Ὡς λεπτὸν βόλι εἰς βνεῖρον
 Βάθος πελάγου.

'Ο Βύρων κείται ὡς κρίνον
 'Υπὸ τὸ βαρὺ κάλυμμα
 ἀθλίας νυκτός' ἡ αἰώνιος,
 ὦ λύπη, τὸν ἐσκέπασε
 Μοῖρα θανάτου.

'Ανὴρ κατὰ τὸν φύσεως
 Νόμον τὸν ἀνδρα κλαίω
 Δὲν γύνονται τὰ δάκρυα
 Ματαίως ἐπὶ τὸν τάφον
 Τῶν εὐδοκίμων.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΒΟΣ

* 'Εδῶ δημοσιεύεται μόνον τὸ ἀφορὸν τὸν Βύωνα ἀπό-
 σπασμα, παρμένο ἀπὸ τὴν «Βρεττανικὴ Μοῦσα».

Ο ΒΥΡΩΝ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

'Ο Βύρων, ὅπως και τόσοι ἄλλοι μεγάλοι ποιηταί, ὅ-
 πως ὁ Γκαίτε κλπ. ἐθαύμαζε τὰ δημοτικὰ ἑλληνικὰ
 τραγούδια. 'Αναφέρει κάπου ὅτι πολὺ τοῦ ἤρεσε τὸ «ἔλα
 τὰ πουλάκια ζυγὰ ζυγὰ», τοῦ ὁποῖου εὗρισκε τὴ μουσικὴ
 παραπονετικὴ κι ὀλίγο μονότονη. 'Εκτὸς ἀπὸ τὸ θούριο
 τοῦ Ρήγα-Φερραίου, «Δεῦτε παῖδες τὸν 'Ελληῆνον», με-
 τάφρασε δυὸ ἄλλα δημοτικὰ ἐρωτικὰ τραγούδια. Τὰ
 πρωτότυπα αὐτῶν φαίνεται ὅτι δὲν ἔχουν σωθῆ. Καμμιά
 ἀπὸ τίς γνωστὲς μεγάλες συλλογὲς τῶν Fauriel, Pas-
 sow Legrand, Πολίτη, Λάμπρου κι ἄλλες μικρότερες,
 ὅσες ἤμπορέσαμε νὰ εὑρωμε, δὲν τὰ περιλαμβάνει. 'Ε-
 δοκιμάσαμε νὰ ἐπαναφέρωμε στὴν ἑλληνικὴ κατὰ
 τρόπον ὅσο τὸ δυνατὸ πλησιέστερο πρὸς τὸ δημῶδες ὄ-
 φος, μὲ τὴν προϋπόθεση πάντοτε ὅτι ἔχουν χαθῆ, ὅποτε
 θὰ χρεωστούμε στὸ Βύωνα και τὴ χάρη ὅτι περιέσωσε
 τουλάχιστο τὴν οὐσία τους.
 Τὸ πρῶτο τιτλοφορεῖ «Μετάφραση Ρωμαϊκοῦ τραγου-
 διοῦ» και κατόπιν παραθέτει τοὺς δύο πρώτους στίχους
 του, ὡς ἑξῆς:

«Μπαίνω μέσ' τὸ περιδῶλι
 'Ωραιότατη Χαϊδῆ»

και ὑποσημειώνει: «Τὸ πρωτότυπο τοῦ τραγουδιοῦ αὐ-
 τοῦ ἐπαναλαμβάνεται συχνὰ ἀπὸ τίς 'Αθηνοπούλες ὀ-
 λων τῶν τάξεων τὸ τραγουδοῦν ἐν χορῶ. Τὸ ἄκουσα
 πολλές φορές στὸν «χωρὸς» (ὁ Β. παραθέτει τὴ λέξη
 χωρὸς ἑλληνιστὶ) τὸ χειμῶνα τοῦ 1810—1811. 'Ο
 ἦχος του εἶνε παραπονετικὸς και χαριτωμένος.»

ΤΡΑΓΟΥΔΑΙ ΡΩΜΑΙ'Ι'ΚΟ

Μπαίνω μέσ' τὸ περιδῶλι
 'Ωραιότατη Χαϊδῆ,
 Μέσ' τὰ τόσα του τὰ φίβρα,
 "Ενα φίβρε εἶσαι και σύ.

Χαῖδω μου, παρακαλῶ σε
 "Ακου πού σοῦ τραγουδῶ
 Κ' ἡ φωνή μου τρεμουλιάζει
 Στῆς ἀγάπης τὸν καῦμὸ.
 Σὰν κλωνάρι φορτωμένο
 Μὲ καρπούς και μ' εὐωδιές,
 "Εσαι λάμπουν και τῆς Χαϊδῶς
 Τῆς μικρούλας ἡ ματιές.

Μὰ τὰ ρόδα στὸ περδῶλι
 "Αμα λείπης κλαῖν κι' αὐτά.
 Τὸ φαρμακερὸ βοτάνι
 Φέρτε μου δὲ μ' ἀγαπᾶ.
 Πού γιὰ μέναν' εὐωδιάζει,
 Τὸ φαρμάκι του εἶν' πικρὸ,
 Θὰ τὸ πιῶ σὰ θὰ μ' ἀφίσης
 Καὶ γιὰ μένα θὰν' γλυκὸ.
 "Αχ σκληρῆ, παρακαλῶ σε,
 Μὴ μ' ἀφίσης νὰ τὸ πιῶ
 Τί νὰ κάωω θὲς γιὰ σένα;
 Τάφο σκάψτε μου βαθεῖο.

Σὰν τὸ νεῖο τὸ παλληκῆρι
 Πού πετᾶ μέσ' τὴ φωτιά,
 "Ανοιξες μέσ' τὴν καρδιά μου
 Μιὰ κακιά λαθωματιά!
 Γιατί, Χαῖδω, νὰ πεθάνω
 Νὰ μὲ σώσης σὰ μπορεῖς;
 Σὰν και πρώτα μιὰν ἐλπίδα
 Δῶσε μου, μὴν τ' ἀρνηθῆς.
 "Αχ, τὰ ρόδα εἶνε θλιμμένα,
 Χαῖδω πλάνα, ἡ γλυκειά.
 Κλαῖν' μαζῆ μου μαραμμένα
 Γιατί σὺ θὰ λείπης πιά.

Τὸ ἄλλο ἐπιγράφει ὁ Βύρων:
 «Ρωμαϊκὸ ἐρωτικὸ τραγούδι».

"Αχ, ἡ ἀγάπη δὲν ἐρχεται ποτὲ δίχως τὸν πόνο
 Πού μού μαραίνει: τὴν καρδιά κι' ὅπου μ' ἀφίνει μόνο,
 Τίς ἐννοίες και τὰ πάθια μου στενάζοντας νὰ λέω,
 Νὰ ξευυχτῶ μὲ τοὺς καῦμοὺς κι' ὀλημερίς νὰ κλαίω.

Δὲν ἔχω φίλο γκαρδιακὸ ν' ἀνοιξῶ τὴν καρδιά μου,
 Καὶ νὰ τοῦ πῶ τὰ πάθια μου και τὰ παράπονά μου.
 Τῶξερα πῶς ὁ ἔρωτας σαίτες σαίτεῦσι
 Μὰ ὁ δόλιος δὲν τὸ γνῶριζα πῶς πίκρες τίς μουσκέυει.

Πουλιὰ π' ἀκόμη λεύτερα στοὺς κάμπους περπατεῖτε,
 Γύρω σας βρόγχια ὁ ἔρωτας σὰς στήνει, φυλαχτῆτε.
 Κι' ἂν γύρω ἀπ' τὴ φωλίτσα σας καμμιά φωτιά ἀνάψη,
 Τὴ δόλια τὴν καρδοῦλα σας ἡ φλόγα θὰ τὴν κάψῃ.

Σὰν τὸ πουλὶ τὴν ἀνοιξὴ στοὺς κάμπους περπατοῦσα
 Καὶ στὰ κλωνιά και στοὺς ἀνθούς χαρούμενος πετοῦσα.
 Μὰ ξάφνου σὰν τυλίχτηκα στὰ δίχτυα πού δὲν εἶδα,
 Παλεύω νὰ ξετυλιχτῶ ὁ φτωχὸς χωρὶς ἐλπίδα.

"Αχ, ὅσοι δὲν ἀγάπησαν, νὰ νοιώσουν δὲν μποροῦνε,
 Οὔτε και νὰ μαντέψουνε τοὺς πόνους πού γεννοῦνε,
 Στὰ σωτικά μας ἡ ματιές ἡ κρῶες σὰν τὰ χιόνια,
 Πού μᾶς πετᾶ ἡ ἀγάπη μας μαζῆ μὲ καταφρόνια.

Στὰ ὄνειράτά μου, μάτια μου, δική μου σὲ θαρροῦσα,
 Τώρα ἡ ψυχὴ κι' ἡ ἐλπίδα μου σβύνει ἡ γοργοπετοῦσα.

Σάν τὸ κερὶ τὰ κάλλη σου καὶ τὰ δικά μου πάθη,
Λυώνουν, γυρνούν σάν τὸν ἀνθὸ πὺ γρήγορα μαράθη.

"Αχ, τῆς ζωῆς μου φῶς ἐσύ, πές μου γιατί ν' ἀλλάζουν
Τὰ χεῖλια καὶ τὰ μάτια σου π' ἀδιάφορα κυττάζουν.
Συντρόφοι μου πανέμορφο, χρυσὸ μου περιστέρι,
Πῶς ἀλλάξεις καὶ με μισᾶς καὶ δὲ με θέλεις ταίρι;

Τὰ μάτια μου γινήκανε ποτάμια θολωμένα,
Πές μου, ποῖος εἶνε δύστυχος περισσότερο ἀπὸ μένα;
Γλύκανε τὰ ματάκια σου, χρυσῆ μου περιστέρα,
Πές ἕνα λόγο καὶ πετῶ ψηλά με τὸν ἀέρα.

Τώρα πὺ βλέπεις πῶς σκληρὰ πληγώθηκε ἡ ψυχὴ μου,
Μπορεῖς νάχης ἀνάπαψη μ' ὅ,τι ἔκανες; Ἄλλοι μου
Ἄργά πολὺ πὺ τὸ νοῖωσα, πὺ τόσο ἀργὰ εἶδα μόνο,
Πῶς ἡ ἀγάπη βρίσκεται πάντα σιμὰ στὸν πόνο.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΡΑΖΕΛΟΣ

ΜΠΑΪΡΟΝ

Λευτεριά για λίγο πάψε
Νὰ κτυπᾶς με τὸ σπαθί,
Τώρα σίμωσε καὶ κλάψε
Εἰς τοῦ Μπαΐρον τὸ κορμί.

Καὶ κατόπι ἄς ἀκολουθοῦνε
Ὅσοι ἐπράξανε λιμπρά'
Ἀπὸ πάνω του ἄς κτυποῦνε
Μόνον στήθια ἡρωϊκά.

Ἀναθάρηκε ὁ γενναῖος
Στῶν ἀρμάτων τὴν κλαγγή.
Τοῦτον ἐμπνευσε, ὄντας νέος
Μιά θεὰ μελωδική.

Συχνὰ βράχλιαζε ἡ μιλιὰ του
Τραγουδώντας λυπηρὰ
Πῶς στὸν ἥλιον ἀπὸ κάτω
Εἶνε λίγη ἡ λευθεριά.

ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΣ

ΜΠΑΪΡΟΝ

"Ενωσεν ὅτι
τοῦ ἦσαν οἱ στίχοι:
ἄχαρη τύχη
καὶ ματαιότη.

Μὰ ποιὰ λαμπρότη
ἐκεῖ στὰ ρήχη
καὶ ποιὰ, στὰ τείχη,
ἐνδοξη νιότη!

Γίνονται οἱ γέροι
γαῦροι. Θὰ ὀρμήση
ἀντρῶν λουλουδι.

Κι' ὁ Μπαΐρον ξέρει
πῶς νὰ τὸ ζήση
τὸ θεῖο Τραγούδι.

..ΚΑΓΚΡΩΥΚΤΗΣ

ΕΛΛΑΣ-BYRON

"Ενας δεσμὸς ἀδιάρρηκτος ἐνώνει τὰ δύο ὄνόματα Ὁ
Βύρων καὶ τὸ 21, ὁ Βύρων καὶ ἡ Ἑλλάς, δὲν ἔμπορουν
νὰ ἐννοηθοῦν χωριστά. Μέσα στή βορεινὴ ὀμίχλη, ἀνά-
μεσα σ' ἀνθρώπους φλεγματικούς, ψυχρούς σάν τὸ μάρ-
μαρο, πὺ ἡ μεγαλειότερα φιλοδοξία τους ἦταν, γιὰ τους
περισσότερους τουλάχιστο, νὰ πλουτίσουν με τὸ ἐμπόριο
ποῦ ἐπίστευαν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐγεννήθη γιὰ νὰ κατοικήη
μόνο στή Βρεττανία, ἡ ὁποία ἐπρεπε νὰ κυβερνᾶ τους
ὠκεανούς καὶ τὸν κόσμο καὶ ν' ἀδιαφορῆ γιὰ ὅ,τι γίνε-
ται ἔξω ἀπ' αὐτὴν ἐγεννήθη τὸ ξανθὸ παιδί. Ἐγεννήθη
με τὴ φαντασία ἀνατολικὴ καὶ με καρδιά πὺ ἐκλείνει
τὴν καρδιά ὄλου τοῦ κόσμου, ὄλων τῶν λαῶν, καὶ μάλι-
στα ἐκείνων πὺ ἦσαν τῆς ἀδικίας τὰ θύματα. Ἡ ψυχὴ
του ἐπερνούσε τίς ἀγγλικὲς ἀκρογιαλιές κι' ἀπλωνό-
τανε σ' ὄλο τὸν κόσμο. Ζητούσε τὸ φῶς καὶ τὴν ἀνεξαρ-
τησία.

Γι' αὐτὸ ἦτον πολὺ φυσικὸ νὰ θελήση νὰ φύγη πολὺ ἐ-
νωρίς ἀπ' τοὺς ὀρίζοντες πὺ ἦσαν γι' αὐτὸν στενοί.
Ἡ Ἑλλάς εἶχε γεμίσει τὴ φαντασία του πολὺ ἐνωρίς.
Ὁ Αἰσχύλος, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀνακρέων, τοὺς ὁποίους
μετάφραζε, τοῦ εἶχαν μεταδώσει τὴν ἐλληνικὴ πνοή.
Στὴν Ἀνατολή, πὺ ἦρθε με σύντροφο τὴ μελαγχολία
του, εὐρήχη ὅ,τι ζητούσε βουνὰ ψηλά πὺ ἄλλοτε ἡ κα-
ταιγιίδες τὰ μαστιζᾶν καὶ πάλι πολὺ γρήγορα στὸ φῶς
ἀκτινοβολοῦσαν κάμπους γλοεροῦς, δάση παρθένα. Τοῦ
ἤλιου ἡ λαμπράδα, τοῦ φεγγαριοῦ τὸ μελιχρὸ φῶς, ἡ
ἀκρογιαλιές με τὰ μῦρα καὶ με τὰ κοχύλια τους, τοῦ ἐ-
ξυπνοῦσαν ὅ,τι τρυφερὸ στὴν ψυχὴ του εἶχε κι' ἔγραφε
τὴ «Νύμφη τῆς Ἀθύδου», τὸ περιπαθέστατο ἐκεῖνο ποίη-
μα. Ἄκουεν ἐπειτα τίς ἱστορίες κουρσάρων καὶ ληστών,
ἔβλεπε τὸν Ἀλῆ πασὰ κυκλωμένο ἀπὸ Τατάρους καὶ
Μαύρους καὶ θηριώδεις Ἀλβανούς, ἔβλεπε τίς ἀγριότη-
τες τῶν τυράννων καὶ ἄκουε τοὺς στεναγμούς τῶν σκλάβ-
δων καὶ συνέθετε τὸν Κουρσάρο καὶ τὸν Γκιαούρ, ἀτι-
θάστους, ὅπως καὶ ἡ ψυχὴ του. Ἡ περιπέτεια, ὁ κίνδυ-
νος, ἡ ἀντίθεση, ἐβασίλευαν στὴν ἐλληνικὴ Ἀνατολή
καὶ τὸν ἐμάγεψαν.

"Επειὰ τὰ συντρίμματα περασμένων ἐποχῶν, τὰ δεῖγ-
ματα πὺ ἐσώθησαν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης καὶ μεγαλο-
φυΐας, τὸν ἔκαναν ν' ἀνεβαίνει οἰστρήλατος στὸν Παρ-
νασσὸ καὶ νὰ τὸν ψάλλη, νὰ λούζεται στὰ νερά τῆς Κα-
σταλίας, νὰ κολυμπᾶ ἀπὸ τὴν Ἄβυδο ὡς τὴ Σηστό, ὅ-
πως ὁ Λέαντρος, καὶ νὰ ἐτοιμάζεται νὰ πέση στὰ κύ-
ματα ἀπὸ τ' ἀκρωτήρι τῆς Λευκάδας, ὅπως ἡ Σαφώ.
Πράγματα πὺ φαίνονται ἴσως παιδικά, ἀλλὰ στὸ βά-
θος τῶν δαίχνουν τὸ ξεχειλίσιμα ἐνὸς πάθους εὐγενικοῦ.
Περισσότερο ὅμως ἀπ' ὄλα ἐκκέντρισε τὴν εὐαισθησία
τῆς καρδιάς του τὸ μαρτύριο τοῦ Γένους καὶ ἡ ἀδιαφο-
ρία τῶν μεγάλων τῆς γῆς. Αὐτὸ ἐφλόγισε τοὺς ὠραιο-
τέρους στίχους του καὶ τὸν προσήλωσε τόσο στὴν ἐλλη-
νικὴ ὑπόθεση.

"Ὅλα αὐτὰ ἐπέδρασαν τόσο, ὥστε νὰ δώσουν ἀνατολικὸ
χρῶμα σὲ μεγάλο μέρος τοῦ ἔργου του. Ὁ τόπος πὺ ἐ-
ζήσε, ἐμεγαλῶσε τὴ ρομαντικὴ του διάθεση, τοῦ μετέ-
δρακε πολὺ ἀπὸ τὸ πάθος καὶ τὸ βαθὺ αἶσθημα, πὺ χα-
ρακτηρίζει τὸ ἔργο του, στὰ ὁποῖα προέθεσε καὶ τὴν ἀ-
διαφορία του πρὸς τοὺς κλασικούς κανόνες, κριτήρια,
γιὰ τὰ ὁποῖα τόσο τὸν κατηγοροῦσαν πολλοί. Καὶ ὅμως
τὸ ἔργο του τὸ ρομαντικὸ ζῆ καὶ θὰ ζῆ, γιὰ ν' ἀποδείξη
ὅτι ἡ ποίηση εἶναι προσωπικὴ, ὅτι ρομαντισμὸς ἢ κλα-
σικισμὸς ἢ σχολῆς ἢ ὅ,τι ἄλλο, δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' ὅ-
πάρχει μόνο τέχνη ἰδιότυπη καὶ ἀληθινὴ, ὅταν κινεῖται

LORD BYRON

ΣΤΟΝ ΩΚΕΑΝΟ

(Μιά σελίδα ἀπ' τὸν Βύρον)

«Ἐυπνῶ σκιρτώντας τὰ κύματα ἀνασηκώνονται ὀλόγυ-
ρά μου οἱ ἀνέμοι γεμίζουν με τίς φωνές τους τὴν ἀτμο-
σφαῖρα: φεύγω πὺ πάμε; Δὲν τὸ ξέρω. Μὰ ἡ ὥρα
πέρασε πιά πὺ τὰ μάτια μου μπορούσαν νὰ χαίρωνται ἢ
νὰ λυπῶνται βλέποντας τίς ἀκτές τῆς Ἀλβιόνας ν' ἀ-
σανίζονται στὰ πέρατα τοῦ ὀρίζοντα.

Μιά φορά ἀκόμα ἀπάνω στὶς θάλασσες ναι, μιά φορά
ἀκόμα! Τὰ κύματα χοροπηδοῦν κάτωθι μου, σάν τὸ ἄτι
πὺ ξέρει τὸν καθαλλάρη του. Χαιρετίσματα στὸ βρυ-
χηθὸ τους! Ἄς με πᾶνε μ' ἀκέρια τους τὴ γρηγορά-
δα!... πρὸς ὁποιους τόπους. Ὅταν τὸ κατάρτι τοῦ
πλοίου, ἔτοιμο νὰ σπάση, θὰ τρεμούλιαζε σάν τὸ καλάμι,
ὅταν, παρόμοια, τὰ σχισμένα παννιά θὰ φτερούγιζαν,
κουρέλια, στὸν ἀέρα, θάκολουθεῖσα ὀλόένα τὸ δρόμο μου
μοιάζω ἕνα θαλασσόχορτο, ξεριζωμένο ἀπ' τὸ βράχο καὶ
σφεντονισμένο στὸν ἀφρὸ τοῦ Ὀκεανοῦ, γιὰ νὰ πλῆη στὸν
ὀρισμὸ τῶν ρευμάτων τῆς ἀθύστου καὶ τῆς πνοῆς τῆς
φουρτούνας.

Κύλα τὰ γλαυκά σου τὰ κύματα, Ὀκεανὲ μεγαλόπρε-
πε! στόλοι χιλιάδες πορεύονται μάταια στοὺς ἀπέραν-
τες δρόμους σου: ὁ ἄνθρωπος, πὺ σκεπάζει τὴ στεριά
μ' ἐρείπια, βλέπει πῶς σταματάει ἡ δύναμή του στὶς ἄ-
κρες σου. Μόνος σου ἐσύ κάνεις τοὺς ὀλέθρους πὺ τὸ
θεατρὸ τους εἶναι τὸ ὑγρὸ στοιχείο: οὔτε σημάδι δὲν ἀ-
πομένει σ' αὐτοὺς ἀπ' τὸν ἄνθρωπο ὁ ἴσκιος του μόλις
καὶ γράφεται στὴν ἀπανωσιά σου, καθὼς πέφτει σὰ μιά
στάλα νερὸ στὶς βαθεῖες σου ἀθύστους, στερημένοι τὸν
τάφο, στερημένοι τὸ σάβανο, ἀγνοημένοι.

Τὰ πατήματά του δὲν τυπώθηκαν στὴ ράχη σου: οἱ κτήσεις
σου δὲν εἶναι λάφυρά του: τὸν ἀνασηκώνεις καὶ τὸν ἀ-
πορρίχνεις μακριὰ σου ἢ ἀναντηρὴ δύναμη πὺ καταπιά-
νεται γιὰ τὴν φθορὰ τῆς στεριάς, τὴν κατασφρόνια σου
μόνο γεννάει: τὸν κάνεις καὶ πετάει μαζί με τὸν ἀφρὸ
σου ὡς τὰ σύννεφα, καὶ τὸν ξαναρρίχνεις, σάν παιγνίδι,
στοὺς τόπους πὺ ἀπόθετε ὄλες τίς ἐλπίδες του. Τὸ
πῶμα του κοίτεται στὸ περιγιάλι, μπρὸς στὸ λιμάνι
πὺ ἤθελε ν' ἀράξη...

Οἱ ἀκτές σου εἶναι αὐτοκρατορίες, ἀλλάζουν ἀδιάκοπα,
καὶ παντοτεινὰ ἀπομένεις ἀπαράλλαχτος. Τί ἀπόγιναν ἡ
Ἀστυρία, ἡ Ρώμη, Ἡ Ἑλλάδα, ἡ Καρχιδώνα;... Ἡ
μοιραία εἰμαρμένη ἀλλάξε τὰ βασίλεια σ' ἐρημότοπους.
Μὰ τίποτα δὲν ἀλλάζει σ' ἐσένα, παρὰ μόνο τὰ καπρί-
τσια τῶν κυμάτων σου: ὁ καιρὸς δὲν χαράζει καμμιὰ ρυ-
τίδα στὸ γλαυκὸ σου τὸ μέτωπο ὅποιον σ' ἐκαμάρωσε ἢ
αὐγὴ τῆς Δημιουργίας, τέτοιος εἶσαι ἀκόμα σήμερα.
Δοξασμένο κάτοπτρο, πὺ ὁ Παντοδύναμος ἀγαπάει: νὰ
χαίρεται τὴν εἰκόνα του ἀνάμεσα στὶς τρικυμίες ἡμέ-
ρος ἢ παραγμένος, ἀνασηκωμένος ἀπ' τὴν αὔρα, ἀπ'
τὸν ξέφυρο ἢ ἀπ' τὸν βορρὰ, παγωμένος στὸν πόλο, βρα-
στὸς στὴν καυτερὴ ζώνη, εἶσαι παντοτεινὰ ὑπέροχος καὶ
δίγως σύνορα: εἶσαι τῆς αἰωνιότητος τὸ ὁμοίωμα, ὁ
θρόνος τοῦ ἀράτου: ἡ λάσπη σου, γόνιμη μόνη τῆς, γεν-
νάει τὰ τέρατα τῆς ἀθύστου. Κάθε βασίλειο τῆς στεριάς
σὲ ὑπακούει, προχωρεῖς φριχτός, ἀνεξερεύνητος, κι' ἐρη-
μικός.

Σ' ἀγάπησα παντοτεινὰ, Ὀκεανὲ μου! κι' οἱ γλυκύτερες
τῆς νεότητος μου ἡδονές ἦταν σάν ἐνοιωθα τὸν ἐαυτὸ
μου στὸν κόρρο σου ἀπάνω, νὰ πλανιέμαι στὴν τύχη, σάν

μέσα στὸ πλαίσιο τῶν αἰωνίων κανόνων τοῦ καλοῦ, πὺ
τοὺς αἰσθάνεται ὁ ἀληθινὸς τεχνίτης καὶ τοὺς ἐφαρμό-
ζει κατὰ τὸν ἰδιαιτέρο τρόπο πὺ τὸν ἐπροοίκιζε ἡ ἰδιαι-
τερὴ του φύση, τέχνη, ἡ ὀπία θὰ σβύση ἅμα τῆς θέσουν
δεσμὰ, πὺ δὲν ἔχει γι' αὐτὰ πλασθῆ, ἅμα ξαπλωθῆ ἀ-
πάνω στὴν κλίνη τοῦ Προκρούστη. Ἡ παντοκρατορία, ὁ
θρόνος τοῦ Βύρωνος, ἂν καὶ κατὰ καιροὺς κάπως ἐσκι-
σθῆ ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις καὶ μεγάλων κριτικῶν, δὲν ἐπε-
σε, διότι ὁ ποιητὴς, πὺ θὰ κατακτήσῃ τὴν κοινὴ συνεί-
δηση μοιάζει με τὴν κορφή τοῦ ὄρους πὺ παροδικὰ μπο-
ρεῖ νὰ τὴν σκεπᾶσουν σύννεφα, γιὰ νὰ προβάλῃ λαμπρὴ
πάλι γρήγορα.

Μὲ πάθος ἀγάπησε τὴν Ἑλλάδα ὁ Βύρων καὶ με πάθος
ἡ Ἑλλάς τὸν ἀγάπησε. Ὁ ἕνας ἐδόξασε τὸν ἄλλο. Ὁ
φωτοστέρφανος πὺ περιέβαλε τὴν ποίηση καὶ τὸ θάνατό
του, περιέβαλε ἀχώριστα καὶ τὴν Ἑλλάδα. Πουθενὰ δὲν
θὰ τὸν ἐθρηνοῦσαν ὅπως ἐδῶ. Καὶ ποτὲ δὲν θὰ ἔμπορ-
σε νὰ ποθήσῃ πόνος ἀγνότερο ἀπὸ ἐκεῖνον πὺ διέχυσε ἡ
θανή του. Στὴν κηδεῖα του, ἂν ἐπέθαινε ἀλλοῦ, θ' ἀ-
κολουθοῦσαν ψυχρὰς ἐπισημότητες καὶ τύποι, πράγματα
πὺ τόσο μισοῦσε. Ἀλλὰ στὸ Μεσολόγγι, ὅταν ἐπερνού-
σαν τὸ νεκρὸ, ἀκολουθοῦσαν ἦρωες σιωπηλοὶ καὶ βαρυ-
αλγεῖς, με χαμηλωμένα τὰ καρυφύλια, ἐνῶ ἀπὸ τὰ χα-
γιάτσια τῶν μικρῶν σπητιῶν, τὰ κορίτσια τοῦ Μεσο-
λογγιοῦ, ἀνάμεσα σὲ γάστρες με βασιλικούς καὶ γαρού-
φαλα, ἐσκουπίζαν κλαίγοντας τὰ παρθενικά τους δά-
κρυα. Θὰ τὸν ἀγαπᾶ ἡ Ἑλλάς ὅσον καιρὸ θὰ θεωρῆ τὴν
ἐλευθερία ὡς κάτι ἱερό.

ΛΕΩΝ. ΡΑΖΕΛΟΣ

LORD BYRON

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(Γραμμένο τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων του (22-1-1824)

Ἡ καρδιά μου καιρὸς εἶναι ἀνερώτευτη νὰ ζῆ
ἀπ' οὐ ἔπαυσε ν' ἀνάφτη ἢ ἄλλους φλόγα ἐρωτικῆ.
Πλὴν κι' ἂν ἔπαυσε ν' ἀνάφτη ἢ ἄλλους φλόγα ἐρωτικῆ,
ἡ καρδιά μου πάντα θέλει με τὸν ἔρωτα νὰ ζῆ.
Μοῦ ἐμαράθησαν τὰ νειάτα, πᾶνε τ' ἀνθη κι' οἱ καρποί,
τῶν ἐρώτων τὸ σαράκι κι' ὁ καῦμός με καρτερεῖ.
Φλογερόλο νησι μοιάζει αὐτὴ ἡ μαύρη μου ἡ καρδιά
φλέγεται καὶ δὲν φλογίζει, εἶνε νεκρικὴ πυρά.
Φόβοι, ἐλπίδες, ζήλιας, πόνου τὴν καρδιά μου δὲν κινοῦν.
Οὐδ' ὁ ἔρωτος τὴν κινεῖ στὸν ζυγὸν πλὴν με κρατοῦν.
Μακριὰ τώρα ἀπ' τὴν ψυχὴ μου, μακριὰ τέτοιοι στὸ-
[χασμοί,

εἰς τὸν τάφον τώρα ἡ δόξα τὸν ἀνδρεῖον προδοεῖ
καὶ τοῦ κλεῖ τὸ μάτι ἀν πέση θῦμα τῆς ἐλευθερίας,
κύττα γύρω μες τουφέκια, λάβαρα, δόξα, Ἑλλάς.
Ὁ Σπαρτιάτης βασταμένος στὴν ἀσπίδα ἕνα καιρὸν
πλειὸ ἐλεύθερος δὲν ἦτον ἀπ' τὸν τωρινὸν Γραικόν.
Εὐπνήσε ψυχὴ μου, ξύπνα, τὴν Ἑλλάδα δὲν ξυπνῶ
ἔξυπν' εἶναι, νὰ, ἡ Ἑλλάς μου, ψυχὴ ξύπνα ἀπ' τὸν βυθὸ
πόθεν ἔρρευσε τὸ αἷμα εἰς ταῖς φλέβαις σου ἐνθυμοῦ
γόνε ἐνδόξων προπατόρων γόνος ἐνδοξος φανοῦ.
Πάθη ὅπου ξαναειώνουν καταπάτατα ψυχὴ
ἄχρηστο γιὰ σὲ τὸ γέλοιο εἶν' τοῦ κάλλους καὶ ἡ ὀργή.
Ἄν τὰ νειάτα σου λυπάσαι γιατί θέλεις πλειὸ νὰ ζῆς
τῆς τιμῆς ἐδῶ ναι ὁ τόπος ἄξιος δεῖξου μαχητῆς
ζήτα κι' εὐρε ἀνδρεῖο μνήμα κι' ἂν ζητήσης θὰ τ' εὐρήσῃ,
κύττα γύρω, πᾶσε θέσι, στάς ἐκεῖ ν' ἀναπαυθῆς...
Μετὰφρασις

ΣΗ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ

τά κύματά σου. 'Απ' τὰ παιδιάτικα μου τὰ χρόνια έπαιζα με τούς σκοπέλου σου: Τίποτα δέν έφτανε τή γοητεία που είχαν για μένα: όταν ή άγριεμένη θάλασσα τούς έκανε πιό τρομερούς, οί τρομάρες μου μ' έμάγευαν ως τόσο: γιατί ήμουνα σαν τὰ παιδιά σου εμπιστευόμενον τόν έαυτό μου φαιδρά στα κύματά σου κι' απόθετα τó χέρι μου στην ύγρη τή χαιτή σου, καθώς κι' αυτή τή στιγμή τ' απόθετώ.

Η ΝΥΜΦΗ

ΤΗΣ ΑΒΥΔΟΥ

(Απόσπασμα) 1

Έέρεις τή χώρα που ή μυρτιά και τ' ώριο κυπαρίσσι: Είπε τής γής τó σύμβολο που λάμπει και γελά; Που ό έρωτας του τρυγονιού, του γερακιού τά μίσση, Δηγούνται θλιβερούς σκοπούς ή κρίματα πολλά; Έέρεις τή χώρα που φιλεί τó κέδρο και τ' άμπέλι; Που κλίνουνε στα λούλουδα τά ούράνια φωτερά; Που φορτωμένοι οί ζέφυροι μύρα και ροδομέλι;

Στου Γκιούλ 2 τούς κήπους σκύθουνε μ' ολόδροσα φτερά; Που καθ' έλγα και λεμονιά φρούτα καλά χαρίζε; Που συνερίζετ' ό ούρανός στην ώμορριά τή γή; 'Όπου ή φωνή τών άηδονιών στις φυλλωσιές τονίζει: Γλυκούς σκοπούς κι' ακούγοντας στέκει μακριά ή σιγή; Που τά πελάγη έχουν βαθύ τó γαλανό τους χρώμα; Που ή κόρες τις γιρλάντες τους με ρόδα μαλακά Πλέκουνε κ' είναι πιό γλυκές κι' από τά ρόδα άκόμα; Που είν' όλα θεία, μα οί άνθρωποι στοχάζονται κακά; Είν' ή πανώρηχ 'Ανατολή, είνε του ήλιου ή χώρα! 'Α! με τó χαμογέλιο του ό ήλιος πώς μπορεί

Τέτοια παιδιά του να φωτᾶ! Γιατί όλοι κείνοι τώρα 'Όπου τή χαιρόνται, καρδιά κρύβουνε θλιβερή; Και μάυρη, όταν τών έραστών τó χαιρε, που για αιώνια Θά χωριστούνε κλαίγοντας άγαπημένα χρόνια.

Μετάφραση: ΛΕΩΝ. ΡΑΖΕΛΟΥ

1) 'Ο Βύρων εδώ έμιμήθη, κατά τόν τρόπο, τó τραγουδι τής Μινιόν, του Γκαίτε.

2) Κήπος ρόδων, τουρκιastic.

LORD BYRON

Ο ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ*

Στου Μορηά τά κορφοβούνια, πορφυρά ντυμένος κάλλη 'Αρκοκατεβαίνει ό ήλιος μέσ' τής δύσης τήν άγκάλη. 'Όχι, ή λάμψη του δέν είνε θαμπερές καθώς στις χώρες Του Βορηά, μα φεγγαδόλες, διάφανες και χρυσοφόρες. 'Όταν ήσυχα στον πόντο τις άκτίνες του καρφώνει, Τις σπιθόβλες κορφοβύλες τών κυματισμών χρυσώνει. 'Αποχαιρετᾶ τήν 'Υδρα και τó βράχο τής Αιγίνης, Με στερνό χαμόγελό του ό θεός τής ώρισσύνης. Πάντοτε ποθεί να βλέπη τήν άγαπητή του χώρα, 'Αν κι αυτή λαμπρές θυσίες δέν του κάνει πλέον τώρα. Νά, φιλούν με τις σκιές τους τά γλαυκά βουνάκια έκείνα, Τόν άνίκητό σου κόλπο, δοξασμένη Σαλαμίνα! Και χαράζουν ή κορφές τους τά κατάχρυσα τά ούράνια, Που στολίζονται με χίλια και φανταχτερά στεφάνια.

Φανερώνοντας τόν ήλιο, που άλλού σβεί κι' άλλού προ-
[βάλλει,

Κ' ή γή τότε με τά ούράνια συνερίζεται στα κάλλη, 'Ός που ό Φοίβος οδηγώντας τ' άρμα του τó νυκτομάχο, Μεγαλόπρεπα να φύγη πίσω άπ' τών Δελφών τó βράχο.

Σ' ένα τέτοιο χρυσό δαίλι, σ' είδε, 'Αθήνα μου, ό σοφός σου, Και με τέτοια χρυσή λάμψη τόν χαιρέτησε τó φώς σου. Με τί σπαραγμό κυτούσε καθ' έναρετος πολίτης Τή στερνή του ήλιου άχτίδα που θέ να σβυνε μαζί της Κ' ή στερνή πνοή του! Μα όχι — στάθη ό ήλιος — όχι,

[άκόμα

Μη τόν αποχαιρετᾶτε, μη ραντίζετε τó χῶμα Με τó δάκρυ σας. 'Ω τότε πώς φανήκαν σκοτισμένα Τά βουνά που πρώτα έστέκαν χαρωπά και στολισμένα! Τή γή π' άλλότες ό Φοίβος τόσο φλογερά άγαπούσε, Τώρα πένθιμα και μ' όψη μελαγχολική έκυτούσε. Μα προτού στου Κιθαιρώνα τήν κορφή να σβύση, πίνει Τό θανατερό ποτήρι: και τó πνεύμα παραδίνει. Αυτός γιόριζε μονάχα κεί που τάχθηκε να μένη, Κι' αυτός μόνος είχε μάθει πώς να ζή, πώς να πεθαίνη!

* Απόσπασμα από τó Γ' Άσμα του «Κουρσάρου» κατά μετάφρασιν Λεων. Ραζέλου, έκδοσις Χρ. Γανιάρη.

LAMARTINE

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΣΤΟ ΛΟΡΔΟ

ΒΥΡΩΝΑ

'Εσένα, που δέν ξέρουμε τ' άληθινό όνομά σου, πνεύμα μυστηριακό, θνητός, άγγελος ή δαιμόνιο, ό,τι κι' αν είσαι, ω Μπάυρων, καλή ή κακή θεότη, τών τραγουδιών σου άγαπώ τήν άγρια άρμονία, καθώς τ' άντάριασμα άγαπώ τών βροντερών άνέμων σα σμίγουνε με τή βοή τών ποταμιών στη μπόρα!

'Η νύχτα σου είναι σκέπη σου κι' ή φρίκη είναι τó βίό σου:

Παρόμοια ό άντρός, ό βασιληάς τής έρημιάς, τούς κάμπους καταφρονεί, και δε ζητᾶ παρά τούς άγριους βράχους, που ό κεραυνός τούς έδειρε, τούς λεύκανε ό χειμώνας, τις όχθες από ναυαγίων συντριμματα γιοματές, ή τούς άγρούς που κούρσεψαν κι' ολόμαυρους άφισαν: Κ' ένῶ, στην άκρη τών νερών, άνάμεσα' από τ' άνθη, τó πουλί χτίζει τή φωλιά, τούς πόνους του λαλώντας, αυτός τόν 'Αθω ξεπερνᾶ και στένει τή μονιά του πάνου στα πλάγια τών βουνών, κι' άπ' τούς γκρεμνούς

[απάνου,

και κεί, μονάχος, με τις σάρκες γύρω που σπαράζουν, με μάυρον αίμα βρέχοντας τούς βράχους ολόενα, τήν ήδονή του βρίσκοντας στής άγρας του τούς βόγκους, λικνίζεται άπ' τήν τρικυμιά κι' άπ' τή χαρά κοιμάται. Και σένα, ω Μπάυρων, καθώς του άντάρτη τών άνέμων, οί συμφωνίες σου οί πιό γλυκές ξεφωνητά είναι πόνου. 'Ο άνθρωπος είναι θύμα σου και τó κακό βωμός σου. Τό βλέμμα σου, ως του Σατανά, τήν άβυσσο έχει σκίσει, κι' από τó φώς κι' άπ' τó Θεό ή ψυχή σου μακρυσιμένη, πρὸς τήν έλπίδα έχει πη ένα αιώνιο χαιρε!

Τώρα, ως εκείνος, έχοντας βασιλεία τά σκοτάδια, τ' άφραστο πνεύμα σου ξεσπάει σε νεκρικά τραγούδια: Και θριαμβική, σ' ένα σκοπό πικρό, ή φωνή σου ψάλλει

τόν ύμνο τó δοξαστικό στο δαίμονα τής νύχτας.

Μα ποιό είναι τ' όφελος κανείς ν' άντιπαλεύη ενάντια στην τύχη του; και τί μπορεί κι' ό Λόγος μπρός στη

[μοίρα;

Δέν έχει αυτός παρά στενόν όρίζοντα, ως τó μάτι. Μη σπρώχνεις πιό μακρύτερα τά μάτια και τó λόγο:

Πέρ' από κεί τó κάθε τι σβύνεται, φεύγει, δύνει... Στόν όρισμένο κύκλο αυτό σ' έχει ό Θεός κλεισμένο:

Πώς και Γιατί; Ποιός ξέρει; 'Απ' τά τρισδύναμά σου

[χέρια

τόν κόσμο και τ' άνθρώπινα παράτησε να πέσουν, καθώς στους κάμπους τούς πλατειούς έσκόρπισε τή σκόνη και στους άγρες έχυσε τó φώς και τó σκοτάδι.

Τό ξέρει, φτάνει αυτό: Δικά του είν' όλα πέρα ως πέρα, και μεις δέν έχουμε παρά τή μέρα αυτή που ζούμε!

Τό κρίμα μας είν' άνθρωποι: πώς είμαστε, τή Γνώση πώς τή διψᾶμε: Τ' 'Αδειανό του είναι μας είναι ό νόμος.

Μπάυρων, σκληρή είν' ή λέξη αυτή: κ' είχα πολύ άμ-

[φιβάλλει!

μα και γιατί να τρέμουμε μπρός στην άλήθεια τάχα; 'Ο τίτλος σου μπρός στο Θεόν, είν' έργο του να είσαι,

να αισθάνεσαι, τή θεία σου σκληριά να τή λατρεύεις: μέσ' στην παγκόσμια τάξη άπλό, τρικυμισμένο μόριο,

τή λευτέρη σου θέληση με τά δικά του σχέδια να τή ρυθμίζης, να νοής με τή δική του διάνοια,

να τόν δοξάζης και μ' αυτή τήν ύπαρξή σου μόνο: Νάτηνε, νάτη ή τύχη σου. 'Α! μακριά από κατηγορίες,

φίλησε κάλλιο τó ζυγό που θάθελες να σπάσης: φύγε άπ' τó πλάι τών θεών που αυθαίρετα έχεις γείρει:

τό κάθε τι στη θέση του καλό είναι και μεγάλο!

Στά μάτια έκείνου που έπλασε τήν άπεραντωσύνη τó έντομο αξίζει: ένα ντουιιά: τó ίδιο έχουν στοιχίσει!

(Απόσπασμα—μετάφραση)

(Premieres Meditations)

G. ΧΟΝΑΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

JOHN KEATS
ΣΟΕΤΝΤΟ
ΣΤΟ ΜΠΑ'Υ.ΡΟΝ

Πόσο γλυκά λυπητερή ή μελωδία σου, Μπάυρον! Σε τρυφεράδα εκούρδιζεν ήσυχα τήν ψυχή μας, σα δύναμη άσυνήθιστην ό γλυκός Οίκτος νάχε και τó παραπονιάρικο λαγούτο νάχε γγίξη,

και σύ, από πλάι, σα ν' άρπαξες τούς ήχους που δε σβύνουν. Λιγότερον ευχάριστο κάτ' άπ' τόν ίσνιο ή θλίψη δέν κάνει έσέ, που νύνονται και τά παράπονά σου με μιάν άουρόρα φωτεινή, πούχει μεγάλη λάμψη,

και σα σκεπάξει σύγνεφο τ' ολόχρυσο φεγγάρι και τά πλευρά του βάφονται με λάμψη π' αντιφέγγει, λές από ρόμπο σκοτεινή, ξεβγαίνουν συχνά άχτίδες

κεχριμπαριές, που φτερουγᾶν σα φλέβες του μαρμαρού. Πέθανες, κύνε: ήσυχασε! και λέγε μας άκόμα τή γητεμένη δήγηση τήν παραπονεμένη.

Μετάφραση: ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΗ

Ο ΞΕΠΕΣΜΟΣ

Διωγμένη είν' ή 'Αρετή και κείν' ή 'Αξία Πούχε του Κόσμου τήν 'Ελλάδα άστέρι, Και στείρα ή Κασταλία, κ' ή Μούσα ή θεία Περιφρονιέται, άντίς λατρεία να χαιρη.

Κ' ή Δάφνη κ' ή Μυρτιά τώρα καμμία Τιμή δέν έχουν, μα ή καρδιά ύποφέρει Για τó κέρδος μ' αλόφρενη μανία Που ό,τι ελάττωμα κάνει άντάξιο ταίρι.

Γι' αυτό, αν τó κάθε ευγενικό νεκρώνει: Ζηλος για δόξα ή για καθήκον σθένος, Κι' ό,τι ύψηλό, παράξενο δε μοιάζει.

Μα τέτοιο βλέμμα ή Νέμεση καρφώνει Σ' αυτή τή γής όπ' ή έγωπάθεια όργιάζει, Που τή Μοίρα ίκετεύω άπελπισμένος.

1923 ΓΕΡ. ΔΕΣΠΤΑΛΑΣ

ΜΕΛΕΤΑΙ

ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

(Απόσπασμα)

'Από τήν Βαλαώρα, χωριό τής Ευρυτανίας, χτισμένο στις όχθες του 'Αγγελού ποταμού έκεί γύρω, κατά τόν 'Αριστοτέλη, κατοικούσαν οί πρώτοι 'Ελληνες, οί Γραικοί κατάγεται ή οικογένεια του Βαλαωρίτη ή Βαλαώρα. Στην εθνική επανάσταση που έδόσταξε από τó 1684 ως τó 1715, με κέντρο τήν δυτική 'Ελλάδα, και με παραλάδια στην 'Ανατολική και στην Πελοπόννησο, φαίνεται για πρώτη φορά να δρᾶ ως άρματολός ό Χρήστος Βαλαωρίτης, ό γενάρχης τής οικογενείας του ποιητού, μαζί με τόν μονογενή του Μόσχο, και με πλήθος άλλους άρματολούς, που άνάμεσα τους ξεχώριζαν ό Πάνος Μειντάνης, ό 'Αγγελής Σουμήλας, ό Σπαθόγριαννης, ό Κορμόπουλος και ό Κούρμας. Τά όνόματα του Σουμήλα και του Βαλαώρα ήσαν πολύ γνωστά τήν εποχήν έκείνη, αν κρίνωμε από τó γεγονός ότι έσώθηκαν και σ' ένα δημοτικό τραγούδι, αν και ή δημοτική μούσα άγνόησε πολλές φορές ένδοξους άρματολούς, και έτραγούδησε άλλους όχι από τούς σημαντικώτερους. Οί Βαλαωρίτες ήσαν σύμμαχοι του Σουμήλα, και είχαν μαζί τó άρματολίκι (στρατιωτική περιφέρεια) τής 'Ηπείρου και μέρος του Βάλτου, τής μεγαλειότερης σήμερα μονιάς τών ληστών, όπως άλλοτε ήταν τών άρματολών. 'Ο Σουμήλας, καθώς φαίνεται από έγγραφο ένετικό, δια του όποιου Γαληνότατη (ταραχωδέστατη θά έπρεπε να λέγεται) Δημοκρατία (τυραννικώτατη δηλαδή ολιγαρχία) του παραχωρούσε χτήματα στη Λευκάδα, μετά τήν καταφυγή του στο νησί αυτό, όπου και όριστικά έγκαταστάθηκε και τόσο έγινε σεβαστός, ώστε τó σπίτι του κατήντησεν άσυλο άπαραβίαστο, δέν άφησε ούτε στιγμή τούς Τούρκους ήσυχους είκοσι ολόκληρα χρόνια. Είχε παραπάνω από χίλιους άνθρώπους στις προσταγές του, και μ' αυτούς πολεμούσε αδιάκοπα τούς Τούρκους στη Στερεά και στην Πελοπόννησο. Σε μιᾶ από τις συμπλοκές αυτές έχασε τó άριστέρό του χέρι και ό Μόσχος Βαλαωρίτης, «έφ' ου και θεοιμόνον, γράφει στις σημειώσεις του Διάκου, ό ποιητής, προσήγαγε πρὸς τόν τότε

διοικητήν ('Ενετόν) υπόμνημα τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ». ('Εργα Φέξη, σ. 656).
 Ὁ Μόσχος Βαλαωρίτης ἀπόκτησε δύο γιούς. Τὸν Γιώργη καὶ τὸν Θανάση. Ὁ πρῶτος ἔμεινε ἄγαμος καὶ ἀκολούθησε τὸ πατροπαράδοτο ἐπάγγελμα, τὸ ἀρματολικό. Γενναῖα πολέμησε μὲ πολλοὺς Λευκαδίτες στὴν μεταξὺ Ἑνετῶν καὶ Τούρκων ναυμαχίαν τῆς 8 Ἰουλίου 1716, πού ἐγίνε στὸν πορθμὸ τῆς Κερκύρας, καὶ κατὰ τὴν ἄλωση τῆς Πρεβέζης, Βονίτσας καὶ Λευκάδος, τίς ὁποῖες δὲν ἐκράτησαν οἱ Τούρκοι παρὰ λίγους μόνον μῆνες, καὶ τίς ξαναπῆραν οἱ Ἑνετοί. Καὶ σ' αὐτόν, τὸν Γιώργη Βαλαωρίτη, ἡ Ἑνετία χάρισε κτήματα γιὰ νὰ τὸν ἀνταμειψῆ γιὰ τὴν ὑπηρεσίαν του ('Εκδ. Φέξη 665). Ὁ ἄλλος γιὸς τοῦ Μόσχου Βαλαωρίτη, ὁ Θανάσης, δὲν ἔμεινε σὰν τὸν ἀδελφὸ του Γιώργη ἄγαμος. Παντρεύτηκε, τὰ παιδιά του ὅμως ὄλα τοῦ τὰ θέρισε ἡ χολέρα, ἐκτὸς τοῦ Χαράλαμπε, παπῶ τοῦ ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος σώθηκε μὲ τὴ μητέρα του χάρις στὴν αὐταπάρνηση τῶν ἀδελφῶν του. Γυρίζοντας οἱ δύο του ἀδελφοὶ ἀπὸ μιὰ ἐξοχὴ τῆς Λευκάδας, στὴν πόλιν, αἰσθάνθησαν αἴφνης τὰ πρῶτα τῆς φοβερῆς ἀρρώστειας συμπτώματα. Εὐθὺς σταμάτησαν, μῆχαν σ' ἓνα οἰκογενειακὸ τους κτῆμα πού βρισκόταν στὴν εἰσοδὸ τῆς πόλεως, («καὶ ἐκεῖ, διηγεῖται ὁ Ἰωάννης Βαλαωρίτης, μόνον ἀνορεύσαντες τοὺς τάφους ἠπλοῦντο ἀταράχως (;) ἐν αὐτοῖς, ἀναμείνοντες τὸν ἐπερχόμενον θάνατον»). Ἄν πῆγαιναν στὴν πόλιν σίγουρα θὰ μετέδιδαν τὴν ἀρρώστεια καὶ στὸν Χαράλαμπε, θὰ ξεκλήριζε ἡ οἰκογένεια καὶ θάχαυε ἡ Ἑλλάς ἔναντι ποιητῆ. Πτωχὸς ὡς τόσο μὲ λειψὴ ἀνατροφή καὶ ἀνεπαρκῆ μόρφωση κι' ἴσως ἴσως καὶ σὲ ἠθικὴ κατὰπτωση θὲ νάμενε ὁ Χαράλαμπος, ἀν ἐξαιρετικὴ γι' αὐτὸν δὲν ἔδειχνε φροντίδα ὁ τακτικὸς τῆς Λευκάδας Ἑνετὸς «προνοητής». Ὁ εὐγενὴς αὐτὸς μεγαλόψυχος ἀλλὰ καὶ πολιτικώτατος ἄρχοντας, γι' ἀνταμοιβὴ δῆθεν τῶν ὑπηρεσιῶν πού ὁ πάππος καὶ ὁ πρόπαππος τοῦ Χαράλαμπε εἶχαν προσφέρει στὴν Ἑνετία, πράγματι ὅμως γιὰ νὰ τὸν ἔχη στὸ χέρι του τὸν Χαράλαμπε, περιφρούρησε τόσο τὰ ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ συμφέροντα τοῦ μικροῦ ὄρφανου, ὥστε ὁ Χαράλαμπος «ἠδυνήθη νὰ καταλάβῃ τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῶ κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν θέσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, καὶ νὰ δώσῃ ἐπιμεμελημένη ἀνατροφήν εἰς τὰ τέκνα Ἰθαγάσιον, Εὐστάθιον καὶ Ἰωάννην, τὸν γεννῆτορα τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου».
 Ὁ Θανάσης, ἔγινε παπᾶς, ἔμεινε μερικὰ χρόνια στὸ Ἀγιονόρος καὶ γέρος πιά ξαναγύρισε στοὺς ἀδελφούς του στὴ Λευκάδα, ὅπου καὶ πέθανε. Ἡ καλωσύνη του καὶ ἡ φιλανθρωπία του ἔμειναν παροιμιώδεις. Ὁ Εὐστάθιος ἐσπούδασε στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ἰταλία, ἐπεδόθη στὴν πολιτικὴ, ὅπου καὶ ἔδρασε ἀπὸ τὸ 1797, ἐποχὴν ὅπου κατελύθη ἡ Ἑνετικὴ Δημοκρατία, ἕως τὸ 1815, ὅποτε διὰ τῆς συνθήκης τῆς Βιέννης ὑπήχθησαν τὰ Ἐρτάνησα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν, ἀντιπροσωπεύσας τὴν πατρίδα του στὴν Ἰόνιο Βουλῆ. Ὁ Εὐστάθιος Βαλαωρίτης ἦταν ὅπως καὶ ὁ ἀνεψιὸς του Ἀριστοτέλης ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα, λόγῳ δὲ τῶν αἰσθημάτων του αὐτῶν, πού τὸν καθιστοῦσαν πολὺ ὑποπτο στοὺς Ἀγγλοὺς, ἐκινδύνευσε τὸν ἔσχατο τῶν κινδύνων κατὰ τὴν αἱματηρὰ τοῦ 1819 ἐπανάστασι τῶν Λευκαδίων κατὰ τῶν Ἀγγλῶν, θεωρηθεὶς ἓνας ἀπὸ τοὺς ὑποκινητάς της.
 Ὁ μικρότερος γιὸς τοῦ Χαράλαμπε, ἦταν ὁ Ἰωάννης Βαλαωρίτης, πατέρας τοῦ ποιητοῦ. Ὁ Ἰωάννης οὔτε τὴ μόρφωση οὔτε τὴν φροντισμένη ἀνατροφή τοῦ Εὐσταθίου εἶχε, τίς ἐλλείψεις του ὅμως αὐτὸς τίς ἀνεπλήρωσαν ὁ

(ὠπέρροχος χαρακτήρ καὶ ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ διάνοια). Τολμηρὸς καὶ ἐξυπνος, νεώτατος ἀκόμη κατάλαβε ὅτι δὲν ἦταν μακρὰ ἡ ἐποχὴ ὅπου τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ θέσι πού τὸνοῦα του καὶ αἱ οἰκογενειακαὶ του παραδόσεις τοῦ ἐπέβαλλον, δὲ θὰ μπορούσε, χωρὶς ὑλικὴ ἀνεξαρτησία, νὰ τὴ διατηρήσει. Ἐπεδόθη στὸ ἐμπόριο καὶ στὴ ναυτιλία, περιηγήθηκε Ἀνατολὴ καὶ Δύση, καὶ σιγά-σιγά, χάρις στὸ θάρρος του καὶ τὴν ἐπιμονή, κατώρθωσε νὰ γίνῃ ὅ,τι ποθοῦσε.
 Ἔτσι, μὲ τὸν μεγάλο του πλοῦτο καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ἀδελφοῦ του Εὐσταθίου, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐν τῷ μεταξὺ ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ, μπόρεσε νὰ συνεχίσῃ τὴν πολιτικὴ δράσι τῆς οἰκογενείας τῶν Βαλαωρίτων, ὡς βουλευτῆς καὶ γεροϋσιαστής, ἕως τὸν θάνατό του.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΣΕΡΕΝΑΤΑ

Ἀγάπη μου, τὴν ὥρα αὐτή, πού γύρω τὸ βράδι φτάνει ἄργὸ καὶ σκυθρωπὸ, πῶς θάθελα στὸ πλάι σου νὰ γύρω.
 Κάτου ἀπ' τὴν ἀσημένια τὴ Σελήνη, κάποιον παλιὸ καημὸ μου νὰ σοῦ πῶ, κάποιον καημὸ πού κίβω νὰ μὲ λύνη.
 Ἐνῶ θὰ πνέῃ ἀνάλαφρα ὁ ἀέρας, νὰ σοῦ τὸ πῶ σιγὰ πῶς σ' ἀγαπῶ, μὲς στὴ βαθειὰ γαλήνη τῆς ἐσπέρας.
 Ἀγάπη μου, τὴν ὥρα αὐτή, πού γύρω τὸ βράδι φτάνει ἄργὸ καὶ σκυθρωπὸ, πῶς θάθελα στὸ πλάι σου νὰ γύρω.

Γ. ΤΣΟΥΚΛΑΣ

«ΠΡΩΤΕΣ ΟΡΜΕΣ»

ΤΑΞΕΙΔΙΑ

Ἀπαλοτάξειδα γοργά, τρελλὰ χρωματισμένα ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου φαντασίας εἰς πινελιὲς κάτω στὸν κάβο, στὸ λιμάνι, σ' ὄλες τίς μεριὲς τὰ κυματάκια πού ξεσποῦν στὸν ἄμμο λιγωμένα.
 Καυμένα ὄνειράτα, παλιά, σδυσμένα, ξεχασμένα πῶς ἀγαπῶ νὰ σὰς τραβῶ ἀπὸ τοῦ νοῦ μου τὲς πτυχὲς καθὼς νταντέλες βγάζουσε, κεντήματα, οἱ γοργὲς ἀπὸ τὰ νυμφικὰ σεντούκια τους τὰ σκεδρωμένα.
 Τραβῶ καὶ βγάζω πρῶτα ἐσὰς, ταξείδια τοῦ γιαιλοῦ σ' ἀνατολὲς καὶ δειλινὰ καὶ ροδοπλάστρες δὺσες ὅταν οἱ σκέψεις οἱ σκληρὲς σκοτίζουν μου τὸ νοῦ.
 Κι' εἰστε καὶ γίνεστε γιὰ μὲ δροσοχαρίστρες Βρύσες πού μὲ ποτίζετε καλὲς τῆς λήθης τὸ νερό.
 *Ω! νὰ μπορούσα σὰν καὶ σὰς κι' ἐγὼ νὰ τὸ κερῶ!
 ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΜΒΑΚΑΣ
 *Ἀπὸ ἀνέκδοτη συλλογὴ πού θὰ βγῆ σὲ λίγο.

ΣΕ ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΠΟΛΗ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ὅταν ἀργότερα μᾶς συνόδευσε ὡς τὴν πόρτα, μού ξανάπε :
 —Ναί, ἔτσι τὸ λέτε πῶς θάρθετε γρήγορα... Ποῖος ξέρει πότε θὰ μᾶς ξαναθυμηθεῖτε...
 Καὶ μὲ κοίταξε μ' ἓναν τέτοιο τρόπο καθὼς μού τῶλεγε αὐτό...
 Περᾶσαν δὺς μέρες ὀλάκαιρες χωρὶς νὰ ξανασυλλογιστῶ τὸν κύρ Δημήτρη καὶ τὴν οἰκογένειά του. Γελοῖοι ἄνθρωποι... Τὸν δικηγόρο τὸν Φουντάνα ἔτυχε νὰ τὸν συναντήσω δὺς τρεῖς φορές στὴν εἰσοδὸ τοῦ ξενοδοχείου, καὶ ἄλλες τόσες στὸ ἐστιατόριο, ἀλλ' ἀρκεστήκαμε νὰ χαιρετιστοῦμε μόνο μὲ τὸ καπέλλο—μὲ μεγάλην εὐγένεια ἄλλως τε. Τὴν Ἀννέτα δὲν τὴ συλλογίστηκα οὔτε μιὰ στιγμῆ. Τί μ' ἐνιαζε μένα τότε, γιὰ τὴν κόρη μιᾶς κάποιας κυρᾶ-Δημητριάνας, γιὰ τὴν ἀρρεβωνιαστικιά τοῦ κ. ἀνθυπολοχαγοῦ. Πού πῆγαινε καὶ τάβρισε ἡ φαντασία μου, ἡ ἀνόητα ρωμαντικὴ, ὄλα ἐκεῖνα τὰ «μελαγχολικά μάτια» καὶ τὰ ρέστα... Σίγουρα ἄλλως τε πού ἡ Ἀννέτα θάταν σὰν ὄλους τοὺς ἄλλους πού τὴν περιστοιχίζαν καὶ θὰ ζοῦσε καλὰ καὶ ταιριαστὰ μὲ τὸν κ. ἀνθυπολοχαγὸ τῆς.
 Δὲν ἔβλεπα κίβλας κανένα. Συνήθως πῆγαινα πρὸς τὸν «περίπατο», πέρα ἀπ' τὴν «Ἀκρόπολη», ἐξῶ ἀπ' τὴν πόλιν, καὶ ἐκεῖ σκότωνα τὴν ὥρα μου περπατώντας καὶ καπνίζοντας. Δὲν συλλογιζόμουνα κανένα, καὶ εἰμουνα ξέγνοιαστος καὶ εὐτυχησμένος.
 Περᾶσανε τρεῖς μέρες ἔτσι. Τάπόμεμα τῆς τρίτης μέρας ἐκίνησα γιὰ τὴν Ἀκρόπολη κατὰ τίς ἔξῃ. Εἶταν τόσο ὠραῖος ὁ καιρὸς, ἄχ Θεέ μου, ναί... Ἐπαίξε καὶ ἡ μουσικὴ κείνο τάπόμεμα, ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ. Κόσμος ὅμως ὄχι πολὺς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀξιωματικοί, τοῦ γειτονικοῦ Στρατηγείου, καὶ δὺς τρεῖς οἰκογένειες. Σὲ μιὰ γωνιά καθόταν καὶ ὁ κύρ Δημήτρης μὲ τὴ γυναίκα του καὶ τὴν Ἀννέτα. Μόλις μὲ εἶδαν μὲ φωνάξαν, καὶ φυσικά, ἐπῆγα.—Κι' ἐγὼ πού εἶχα τόση ἄρεξι γιὰ μοναξιά... Μποροῦσα ὅμως νὰ τοὺς ἀρνηθῶ... Καλησπερστήκαμε.
 Ἡ Ἀννέτα μὲ χαιρέτησε μὲ κούνημα τοῦ κεφαλοῦ μονάχα καὶ ὕστερα ἔπεσε σὲ μιὰν ἐπιδειχτικὴ σιωπῆ, σὰ νὰ μού βαστοῦσε κάκια... Θὰ κάθουμαι ὅμως τότε ἐγὼ νὰ σκοτίζουμαι γιὰ ἓνα κοριτσάκι ἐκεῖ...—Ἀρχισα μιὰ κουβέντα μὲ τὸν κύρ Δημήτρη γιὰ τὴν πολιτικὴ κατάσταση. Κάποτε, ρώτησα :
 —Κι' ὁ κ. ἀνθυπολοχαγός ; τί γίνεται ; πῶς δὲν εἶν' ἐδῶ ;
 Ἡ Ἀννέτα βγῆκε ἀπ' τὴ σιωπῆ της, καὶ μού ἀπήντησε (ἐνῶ, φυσικά, δὲν εἶχα καμμιά ὄρεξι νὰ τὴ ρωτήσω αὐτὴνε ὕστερ' ἀπ' τὴν περίεργη στάσι της) :
 —Εἶνε («ἐπὶ φυλακῆν»... τῆς «ὠπηρεσίας»... ξέρω γά. Ἄν δὲν εἶταν αὐτό, βέβαια θὰ εἶταν ἐδῶ... Δὲ μπορούσε παρὰ νὰ εἶνε δῶ, αὐτός...
 Τὰ μάτια της εἶχαν βουρκώσει καθὼς μιλοῦσε. Καὶ γιὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴ της, σηκώθηκε ἀπότομα :
 —Νὰ ἡ Μαρία, φώναξε δείχνοντας ἓνα κορίτσι πού κανε βόλτες στὸν «περίπατο» μαζί μὲ δὺς τρία ἄλλα. Μὲ συγχωρεῖτε ἐμένα, μᾶς εἶπε γρήγορα γρήγορα, πάω μιὰ στιγμῆ νὰ τὴν προστάσω, νὰ τῆς πῶ κάτι...—

κι' ὄσπου νὰ τὰ πῆ αὐτὰ εἶχε κίβλας χαθεῖ τρέχοντας. —Εἶνε μιὰ φίλη της, ἐξήγησε ἡ μάνα της χαμογελώντας.
 Ἐμένα δὲ μ' ἐνιαζε φυσικά διόλου αὐτό, καὶ ἔξακολούθησα τὴν κουβέντα μου μὲ τὸν κύρ Δημήτρη, σὰ νὰ μὴν εἶχα δώσει καμμιά σημασία σ' αὐτὴ τὴ σκηνή. Ἐ, ναί, ἐνιωθα μιὰ νευρικότητα νὰ μὲ κυριεύῃ.—ἐκεῖνα τὰ μάτια τὰ γαλάζια γιατί κρύβουν μιὰ τέτοια ἀρρωστικὴ λάμψη σήμερα ;... Κι' ὡστόσο, οὔτε χτέες, οὔτε προχτέες τὴ νύχτα, σὰν τάντικρυστα πίσω ἀπ' τὴ γρίλια (καὶ τὰ διάκρινα τόσο καλὰ στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ), δὲν τὴν εἶχαν αὐτὴ τὴ λάμψη... Μονάχα, στὴ θυμωτῆ μου σὰν τὴν εἶχα πρωτογνωρίσει.—Ἄλλὰ πρὸς τί ὄλαυτὰ ; Εἶμουνα νὰ βέβαιος ἄλλως τε πῶς ἐπερὸ κείτο γι' αὐτὴ τίς ἄλλες νύχτες ; Φλυαρίες...
 Σὲ λίγο ἤρθε καὶ ὁ Φουντάνας. Κάθισε στὴν καρέκλα πούχε ἀφίσει ἡ Ἀννέτα, καὶ ἀνακατεύθηκε καὶ αὐτὸς στὴν συζήτησι. Ὅταν γύρισε ἡ Ἀννέτα κάθισε κοντὰ στὸν Φουντάνα, αἰμίλητη. Περιέργω κορίτσι !
 Κατὰ τίς ὀγτῶ σηκώθηκα νὰ φύγω. Εἶμουνα θυμωμένος καὶ μὲ τὸν ἐαυτό μου, καὶ μ' ὄλον τὸν κόσμο... Ἀφοῦ χαιρέτισα μὲ χειραψία τὸν κύρ Δημήτρη, τὴ γυναίκα του, τὸν Φουντάνα, γιὰ νὰ μὴ δεῖξω πῶς ἔδωκα καμμιά σημασία στὸ προσηγορικὸ ἀλλόκοτο φέρσιμό της, πῆγα κοντὰ στὴν Ἀννέτα νὰ τὴν καληνυχτίσω καὶ αὐτήνε. Τότε, προσέγχε πῶς ἔγινε τὸ πράμα, γιατί ξέρω τίς διαφορὲς διαδόσεις πούβγαλε ὕστερα ὁ Φουντάνας καὶ ἡ κλίκα του. Σὺ γιαντρέ, πούσαι πολὺ σοφὸς καὶ ἐξυπνος ἄνθρωπος, θὰ καταλάβης πῶς δὲ συντέλεσα διόλου ἐγὼ σὲ βτικὴ ἀν συνέδηκε ὕστερα, καὶ πῶς μόνο ἡ μοῖρα διασκέδασε στὸ νὰ μᾶς παίξῃ τὰ κατοπινὰ ἄσκημα παιχνίδια. Μὰ δὲν πρόκειται τότε γι' αὐτό :
 Ὁ Φουντάνας κείνη τὴν ὥρα εἶχε ξαναρχίσει τὴ φλυαρία του, κατὰ τὴ συνήθειά του, καὶ ὄλοι κεραιόντουσαν στὰ γρίλια του ἡ Ἀννέτα μάλιστα φαίνονταν πολὺ προσεχτικὴ στὰ λεγόμενά του — τόσο πού χρειάστηκε νὰ τὴν ἀγγίξω μὲ τὸ χέρι γιὰ νὰ νιώσῃ τὴν παρουσία μου κοντὰ της. Δὲν τῆς εἶπα ἄλλως τε τίποτα τῆς ἔτινα μόνω τὸ χέρι καὶ τῆς εἶπα :
 —Καληνύχτα...
 —Ἄ... Καληνύχτα, μούπε καὶ αὐτὴ καὶ σηκώθηκε. Καὶ γρήγορα γρήγορα πρόστεισε :
 —Πρίν, σὰς φέρθηκα πολὺ ἄσκημα, κύριε Λαζίδη... Θάγατε δίκιο ὅτι καὶ ἂν σκεφτήκατε γιὰ μένα... Μὴ μού λέτε ὄχι... Φτάνει πιά οἱ ὑποχρεώσεις...
 Εἶχα μείνει ἐκπληκτος. Εἶταν σκοτάδι καὶ πού ἔμεινε, καὶ μιλοῦσε τόσο σιγὰ... Τὰ μάτια της μόνο ἔβλεπα, πού γαλάζιζαν τόσο περίεργα... Γιὰ μιὰ στιγμῆ σῶπασε ὕστερα μού ἔπιασε ἀπότομα τὸ χέρι σὰ νάθελε νὰ μὲ χαιρέτησῃ, καὶ μού τόσφιξε δυνατὰ :
 —Θὰ σὰς περιμένω σήμερα τὸ βράδυ, μούπε. Θάρθετε. Μὴ μού πῆτε τίποτα. Ἀφίστε με μὲ τὴν ἐλπίδα... Ἄλλως τε, τί σὰς νιάζει ;... Πρέπει νὰ σὰς μιλήσω... Ναί, τὸ καταλαβαίνω, δὲ μπορείτε νὰ ἐξηγήστε... Μὰ θὰ σὰς πῶ, θὰ δῆτε... Θὰ σὰς περιμένω. Στὶς δέκα θὰ περιμένω νὰ κοιμηθοῦν ὄλοι καὶ θάρθω. Ἄχ, Θεέ μου, μὴ φανταστοῦτε τίποτα, μὴ μού πῆτε τίποτα. Θὰ εἰσαστε ἀπέξω ἀπὸ τὸ σπίτι, στὴ γωνιά, στὴ βρύση... Θὰ σὰς περιμένω.
 Αὐτὰ ὄλα τάχε πεί γρήγορα γρήγορα καὶ μὲ χαμηλὴ φωνή. Ὑστερα σῶπασε καὶ κάθισε. Ἐβλεπα τὰ μάτια της μονάχα, καὶ εἶταν τόσο παρακλητικὰ. Δὲν τῆς ἀπάντησα τίποτα. Εἶμουν ἄλλως τε ἀποφασισμένος, νὰ μὴν πάω τὸ βράδυ.

'Απ' τις ενιάμιση όμως είμωνα στη δρύση; θά την περίμενα ως ένα τέταρτο; είτανε πυχτό σκοτάδι, κείνη τη νύχτα, θυμάμαι.—'Υστερα φάνηκε.

Σεις που τα διαβάσετε αυτά, αγαπητοί μου αναγνώστες, θά ξέρετε βέβαια τί είν' αυτό που λέμε αγάπη. (Δέν το γράφω για σένα αυτό γιατρέ, γιατί ξέρω πως διακηρύχνης παντού με περηφάνεια τις «σκεπτικιστικές» σου «θεωρίες», όπως τις ονομάζεις. Είσαι εξαίρετος άνθρωπος, και νάσκοληθής με την επιστήμη σου; θά γίνης μεγάλος γιατρός, ανθρώπε μου).

Σεις οι άλλοι όμως, σ' ταπεινέ μου αναγνώστη, σ' αγαπητέ μου φίλε, πρέπει νά χης ά γ α π ή σ ε ι για νά νιώσης τούτες τις γραμμές, για νά ιδής όσα κρύβονται ανάμεσα σ' τα μαύρα ψηφία τους. 'Ισως άλλως τε νά τάχης νιώσει αυτά, κι ή ψυχή σου νάνε ποτισμένη άπ' όλες τις χαρές του έρωτα. 'Αν όμως δέν ξέρεις ακόμη τί είν' αγάπη, αν παλεπίσω είσαι τόσο άπειρος και τόσο νέος εύτυχημένος μου αναγνώστη, τότες...

'Ενας άνθρωπος περπατάει ολόμοναχος στο δρόμο, και σιγοτραγουδάει κάποιο έρωτικό τραγουδί. Είνε Δεκέμβρης, κι είνε γεμάτος λάσπη ο δρόμος γιατί χτές έβρεξε; ο άνθρωπος όμως δέν προσέχει σ' αυτά, κι άς κάνει κρόο, κι άς φοράει μόνο ένα λεπτό σακάκι. Μπορούμε νά υποθέσουμε μάλιστα πως αυτός ο άνθρωπος έχει τρύπια παπούτσια, μάλιστα, είνε δυσάρεστο αυτό αλλά μπορούμε νά τ' οφραστούμε πρὸς στιγμή τότε, ο άνθρωπος ρίγνει καμιά φορά μιά ματιά πρὸς τ' παπούτσια του, και τ' βλέπει γεμάτα νερό κι ύγρασία; χαμογελάει, και ξαναρχίζει τὸ δρόμο του, σφυρίζοντας τὸν εύθυμο σκόπό του. 'Ας προχωρήσουμε όμως:

Αυτός ο άνθρωπος λοιπόν είνε πολύ εύτυχημένος. Καιτάζει τὸν γκρίζο ούρανό, και άναπνέει βαθιά με ήδονή. Συναντάει και δυο τρεις φίλους του και τούς χαιρετάει; όλους βράζοντας τὸ καπέλλο του ως κάτω; κάποιος μάλιστα περνάει βιαστικός και δέν τὸν ανταποδίνει τὸ χαιρετισμό του. 'Ο άνθρωπος όμως δέν τὸ προσέχει αυτό και ξακολουθεῖ τὸ δρόμο του. Σ'ε μιά γωνιά αγοράζει λίγους μενεξέδες από να κοριτσάκι. Τὸν δίνει λίγα χρήματα και βλέπει τ' κατακόκκινα χεράκια του. — Νά, πάρε, νά π'ες νά ζεσταθής...

Παρακάτω συναντάει κάποιον φίλο του τὸν σταματάει: — Είδες τί ώραίος καιρός είνε σήμερα; τότε ρωτάει. Ναι, φαίνεται συνεφιά, μ' είνε τόσο γλυκιά ή ατμοσφαιρα. Νά, ιδες και κάτι όμορφα λουλούδια που αγοράσα προτύτερα από να κοριτσάκι. Είδες πὸ όμορφα και με ώραϊότερα χρώματα λουλούδια;

'Ο φίλος του όμως είνε πολύ έκπληκτος και άναγκάζει τὸν άνθρωπο νά δῆ καλά τ' λουλούδια του. Τότες αυτός κοκκινίζει και λέει:

— Ναι, είνε μαραμένα, έχεις δίκιο. Δέν είχα προσέξει... και τ' πετάει τ' λουλούδια του. Κι άμέσως ξακολουθεῖ: Γιατί όμως δέν έρχεσαι νά με βλέπεις; τὸ ξέρεις πως έχω πολλὸν καιρό νά σε ιδώ; Πρέπει; εζάπαντως νά βλέπόμεστε συχνότερα...

Και προσθέτει μ' ένα ύφος μυστικό: — Ξέρεις, πηγαίνω στην άραβωνιστική μου; θά μείνω δυο ώρες μαζί της. Μιλάμε για χίλια δυο πράματα... Είνε όμως άργά και πρέπει νά πηγαίνω... Κι ύστερα χαιρετάει σοβαρότατα τὸ φίλο του και ξακολουθεῖ τὸ δρόμο του.

Περνάνε τρεις, τέσσερις μήνες και νά κι ή άνοιξη. 'Ο

ίδιος άνθρωπος περπατάει στὸν ίδιο δρόμο.—Είνε ώστόσο μιά ώραία μέρα άνοιξιάντικη, και πολλοί άνθρωποι βγήκαν έξω νά περπατήσουν στὸν ήλιο. Πολλοί άπ' αὐτούς είνε γνωστοί ανάμεσὸ τους, και χαιρετιούνται μ' ένα χαμόγελο που λέει: «Χαρά Θεοῦ σήμερα...»

'Ο άνθρωπος όμως περπατάει σιωπηλός κι ούτε κοιτάζει τῆ χαρά τῶν άλλων ανθρώπων. Κι αὐτοί τὸν κοιτάνε με πολλή άπορία και λίγη άγανάκτηση. Και ψάχνουν νά βροῦν γύρω τους άλλα πρόσωπα πὸ εύθυμα. Διὸ τρεις, πὸ τολμηροί, τὸν χαιρετάνε. Φαίνεται όμως τόσο άπησυχλημένος αὐτός που ούτε τούς ἀντιλαμβάνεται καν. Μιὰ στιγμή μόνο, σταματάει μπρὸς σ' έναν κύριο πολύ σοβαρό, με χρυσά γυαλιά που λάμπουν σοβαρότατα κι αὐτά στὸν ήλιο; αὐτός ο κύριος τὸν χαιρετάει με πολλήν επισημότητα. 'Ο άνθρωπος όμως δέν τὸν ανταποδίνει τὸν χαιρετισμό του, μόνο στέκεται μπροστά του όλόρθιος και τὸν λέει μ' ένα ύφος πολύ θυμωμένο:

— 'Οχι, δέ φταίει αὐτή... Σεις οι άλλοι φταίτε, σεΐς όλοι, ή κοινωνία, τὴν έπήρατε στο λαιμό σας... Εΐτανε άγνή αὐτή, κι είτανε άθώα ή ψυχή της, κάτασπρη... 'Εσεΐς τὴν πήρατε άπ' τὸ χέρι και τὴν οδηγήσατε εκεί που βρισκεται τώρα...

Τ' α μάτια του όμως έχουν βουρκώσει. Και φεύγει χωρίς νά πῆ τίποτ' άλλο, ενώ ο σοβαρός κύριος τὸν κοιτάζει άκόμα μ' ένα βλέμμα έκπληκτο και άσπληρό... Περνάνε άπ' τὸ δρόμο τέτοιοι άνθρωποι, και τούς βλέπεις άπ' τὸ τζάμι χωρίς τὸ βλέμμα σου νά σταματάη σ' αὐτούς τούς άγνωστους, τούς άώνυμους. Αὐτοί όμως περνάνε, και σκύβουν τὸ κεφάλι μπρὸς στη μοίρα. Αὐτά όμως δέ σ' ενδιαφέρουνε έσένα γιατρέ;—και προχωρῶ...

Δέν τὴν αγάπησα άπότομα τὴν 'Αννέτα. Πέρασε κάμποσος καιρός, πέρασαν πολλές νύχτες ὡπου νά νιώσω γι' αὐτήνε αὐτὸ τὸ αίστημα, που τὸ ονομάζω εγὼ αγάπη. Τὴν ήξερα άλλως τε τόσο λίγο τότε ακόμη τὴν 'Αννέτα.

'Ελάχιστα κομμάτια θυμάμαι από τῆ συζήτησή μας τὸν πρώτου ε κ ε ί ν ο υ βραδυοῦ. Θυμάμαι μόνο, πως σαν ήθελε κοντά μου εΐχε κάτι τὸ άνήσυχο στις κινήσεις της, και κάτι τὸ φοβισμένο στο βλέμμα της. Τὴν άγκάλιασα, σ'α για νά τὴν υπερασπίσω από κάποιον άγνωστον έχτρώ, και τραθήξαμε μαζί πρὸς τὴν έρημιά, κεί, παραέξω από τὴν «'Ακρόπολη». Δέ μ' εδλεπε κανένας εκεί, κι είτανε τὸση ή έρημιά... Τὴν είχα άγκάλιασει σφιχτά τὴν 'Αννέτα, έτσι, δίχως νά τὸ νιώσω κι εγὼ πως, και δίχως νά μου τὸ άρνηθῆ — κι ένιωθ'α τὸ λεπτό κορμάκι της νά τρέμη μες στην άγκαλιά μου, ὡπως τρέμουν κάτι μικρά πουλιά. Ναι, αὐτή ή σκέψη πέρασε τότε άπ' τὸ μυαλό μου...

Καθίσαμε κεί, στο χορτάρι με τὴν 'Αννέτα, τόσο μακριά άπ' τὸν άλλο κόσμο... Αὐτά τ' θυμάμαι σαν ὄνειρο τότε... 'Υστερα θυμάμαι πως άρχισε δειλά νά μου ζητάη συγγνώμη για τ' άπόγεμα. Μά γιατί έτρεμε ετσι ή φωνή της:

... Θυμάμαι σαν σε όνειρο τὴν πρώτη αὐτή βραδυά.— Μά τῆ διάκοψη γρήγορα τὴν 'Αννέτα, κι άρχισαμε νά μιλάμε για εύθυμα πράματα τῆς διηγόμενα περιπέτειες τῆς ζωῆς μου.—'Υστερα μ' ο διηγῆθηκε τῆ δική της ζωῆ ή 'Αννέτα. "Αχ, Θε μου, ποσο γελάσαμε με τὸν κύρ Γιώργη, τὸν «χωρατατζῆ», με τὸ γιό του τὸ Θανασάκη — τί γελοῖος τύπος!... — για όλους τούς γειτόνους...

Τὴν επείραξα και για τὸν ανθυπολοχαγό. 'Η 'Αννέτα όμως θυμωσε.

— Μή μου μιλάς γι' αὐτόν, μούπε. Ξέρεις... Ξέρεις... — Τί;

Δέ μ' απάντησε; έγειρε στην άγκαλιά μου κι έκλαψε με λυγμούς. Τότες έσκυφα κι εγὼ άπότομα, τῆς έσῆκωσα τὸ κεφάλι, και τὴν έφίλησα στο στόμα.

'Α, όχι, δέν τὸν αγαπούσε τὸν άραβωνιστικό της ή 'Αννέτα. "Οταν έρχόταν ή κουβέντα γι' αὐτόν, σάπαινε άπότομα και ξεσκιζε τὸ μαντίλι της άπ' τὸ κακό της. Μιὰ βραδυά μου κράτησε κάκια κοντ'α μισή ώρα. Φανταστήτε.

Με τὴν 'Αννέτα συναντιώμαστε ταχτικά κάθε νύχτα, στο ίδιο μέρος. "Αχ, Θε μου, τὴν αγαπούσα τρελλά και διαρκῶς φοβόμουνα μήν τὴν χάσω έτσι άπότομα που μου εΐχε προσφερθεί. Δέν έπίστευα στην εύτυχία μου, τόσο γρήγορα μ' εΐχε δοθεί.

'Ερχόταν κάθε βραδυ ή 'Αννέτα, και έκρυβε τὸση άθώοτητα και τὸση αγάπη αὐτὸ τὸ λεπτὸ σωματάκι... Κι ή δικιά μου ή αγάπη είτανε γεμάτη τρυφερότητα και σεβασμό. Τόρα, γιατρέ, σ'ε βλέπω καλά που χαμογελάς:—

"Ομως ποτέ, σ'ε βεβαίω, δέ μου πέρασε άπ' τὸ νου νά τῆς ζητήσω τίποτε παραπάνω από ένα φιλι ("Α, τὸ φιλι τῆς 'Αννέτας... Εΐταν ή ψυχή της, γιατρέ, στο φιλι της...) Εΐταν τόσο άδύναμη, κι έρχόταν με τὸση εμπιστοσύνη.

Τί λέγαμε με τὴν 'Αννέτα; Ούτε θυμάμαι, εΐτε θέλω ε δ ὠ νά θυμηθῶ.

Μιὰ νύχτα μου άνάγγειλε με φωνή που έτρεμε—άπ' τῆ χαρά όμως αὐτή τῆ φορά—πως χόρισε άπ' τὸν κ. ανθυπολοχαγό... Δέ θέλησε νά μου ξηγήση τὸ λόγο. Εΐχαν μιάν ιδιαιτερη συζήτηση, κι άποτέλεσμα είταν νά έπιστρέψουν τούς άραβῶνες.

— Και ξέρεις, πρότεσε ύστερα με λίγη κακία, σαν πῆγα νά τὸ άναγγείλω αὐτὸ στη μητέρα, τῆ βρήκα που ὀ τι έβαζε τὸ κοκκινάδι της, για νάρθη μέσα στὸν ανθυπολοχαγό...

Σάπασε ή 'Αννέτα άπότομα σαν τότε αὐτό. Σάπασε και κοκκίνισε. — Μά ίσως και νά μήν εΐχε καταλάβει τὸ βάθος τῶν λόγων της. Εΐταν τόσο άγνή ή 'Αννέτα...

Τῆ συναντούσα κάθε βραδυ. Φορούσε ένα φόρεμα άσπρο και λεπτὸ που ήξερε πως τὸ αγαπούσα. Κι ύστερα, μιλώντας για τὸ γάμο μας που θά γινόταν, βέβαια, άργότερα, μούλεγε μ' ένα παιδιατικό γέλιο:

— 'Εγὼ πάντα τ'όλεγα πως θάπερνα έναν έμπορο. Κυρία Λαζίδη, έμπόρου! Και γελοῦσαμε κι οι δυο μαζί. — Μή χαμογελάς μ' αὐτό, γιατρέ. 'Εγὼ βλέπεις τότε δέ χαμογελῶ. Εΐμαστε τόσο εύτυχημένοι τότες...

Και διάρκεσε τόσο λίγο ή εύτυχία μας. Μά τί είνε ή εύτυχία; Και που τὸ ξέρουμε αν δέν κρύβεται μέσα στη νοσταλγία;

Δέ μπορῶ νά πῶ πως ή Μαργαρίτα μ' έκανε νάρίσω τὴν 'Αννέτα. Ούτε μπορῶ νά φανταστῶ πως δυο τρεις λέξεις, γρημμένες άπ' τὴν περασμένη μου % ω ή, είχαν τὸση δύναμη ὡστε νά ξεγάσω τὴν αγάπη μου. Τίποτ' άπ' αὐτά δέ συνέβη. 'Η μοίρα μόνο θέλησε λίγο νά γελάση, κι ή μοίρα μονάχα φταίει. "Οποιος με ρωτήσει γιατί έφυγα άπ' τῆ Δράμα, είνε τὸ ίδιο άνόητος σαν τὸν δικηγόρο τὸν Φουντάνα που με ρώταγε κάθε τόσο γιατί έπήγα.

'Η μοίρα έσπρωξε τῆ Μαργαρίτα νά μου στείλη εκείνο τὸ δεύτερο γράμμα. Ναι, γέλασα κείνη τῆ στιγμή και συγκίνηση; Μονάχα ένας: 'Ο κύριος Σωτήρης Σκίπης.

τόσκισα τὸ γράμμα: ή ε δ ε α ὀ μ ω ς εΐχε μπει ε μέσα μου. 'Η μοίρα έφταιγε μονάχα. Μοιραίο είταν νά μήν έρθη κείνο τὸ βράδυ, οΐτε τὸ άλλο, ή 'Αννέτα νά μέβρη.

'Α, ο Φουντάνας σαν τόμαθε πως έφευγα... — Μά αλήθεια; έτσι γρήγορα;...

(Κι αὐτά όλα λέγαν: — Κι ή 'Αννέτα; κι ή 'Αννέτα;)

Και ή μοίρα τὸν έσπρωξε τὸν Φουντάνα νά μου διηγῆθῆ πως χόρισε ο ανθυπολοχαγός με τὴν 'Αννέτα, άφου τῆ χάλασε, και «γλέντησε τ'α νιάτα της». 'Η δυστυχισμένη! Και τὴν αγάπησα διπλά τότε...

Μά ή μοίρα ήθελε νά φύγω. Και έφυγα. Τί λέν, γιατρέ, σ' όλ' αὐτά, τ'α φῶτα σου; Μπορούσα νά ξεφύγω άπ' τῆ ζωῆ μου; Μπορούσα νά ξεφύγω άπ' τῆ ν ψυχή μου; Και δέν είταν φυσικό αὐτὸ τὸ τέλος, αὐτὸ τὸ τέλος τὸ νά ξαναγυρίσω στην άρχή; Κι; άλλως τε, τί άλλο είνε ή εύτυχία άπ' τῆ νοσταλγία; — 'Ακουσε, γιατρέ:

'Εγνώρισα δυο γέρους τότε τελευταία. Κάθονται σ' ένα καθαρὸ σπιτάκι, στο βάθος ενός σοκκακιού μ'εσ φτωχικιάς συνοικίας. Είνε πολύ γέροι, τ'α μαλλιά τους είνε κάτασπρα. Ζοῦνε μαζί, θ'αν τότε σαράντα χρόνια' συγγενείς δέν έχουνε, — και είνε έρωτευμένοι.

Στὴν αγάπη τους δέν έχει περάσει κανένα σύννεφο τότε σαράντα χρόνια. 'Ε, φυσικά, ο έρωτάς τους έχει μεταβληθῆ πια σ'ε φίλια, αὐτοί όμως φαντάζονται πως είνε ακόμη έρωτευμένοι. 'Ο γέρος λέει στη γριά του «'Αγάπη μου», κι αὐτή τὸν απαντάει: «'Αγάπη μου». "Οταν φοράει τὸ πρωί τὸ κάτασπρο καθαρὸ φακίολι της, τῆ ζηλεύει φοβερά με τούς διαβάτες.

Αὐτοί οι άνθρωποι λοιπόν δέν είν' εύτυχημένοι, γιατρέ. Γιατί δέ γνωρίζανε ποτέ τὸν πόνο τὸν χωρισμοῦ, για νά συγκρίνουνε, για νά έχτιμήσουνε ύστερα περισσότερο τὴν ήδονή που χόθηκε. — 'Αχ, ναι; ίσως στη νοσταλγία νά κρύβεται ή μόνη δυνατή εύτυχία...

ΙΣΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Σωτήρης Σκίπης: «ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΙ ΚΑΗΜΟΙ»-Ποιήματα. 'Αθήνα 1924.

'Αρκετά, κύριοι, άφοσιωθήκατε σ'ε άφάλι σας. Δέν έχει πια τίποτα νά σας δώση. Ούτε κ' οι πιδ άψυγοι Γάλλοι ποιητές. Ξέρουμε πως ή μεγάλη βρύση τῆς ποίησης είνε ή συγκίνηση. Παλιά ιστορία αὐτή. Κι' όμως άφίνουμε τις πιδ μεγάλες νερομάνες τῆς συγκίνησης, που βγαίνουν από τὴν ανθρώπινη δυστυχία, από τ' ανθρώπινο πάθος, από τὴν άπελπισία και τὴν όργῆ, από τὴν ένταση κάθε αίσθηματος. Τ' αφίνουμ' όλα και κοιτάζουμε τ' άφάλι μας. Κόσμοι άλλανεροί σπαράζουνε και όμως άναγκάζομαστε νά διαβάσουμε τούς «Δρόμους με τ'α 'Ηλιοτρόπια» και τούς «Κήπους με τις Νερατζιές» και ὅ,τι έπρόφτασαν οι συμπολίτες νά κατοαντιγράψουνε από τούς πιδ άποτυχημένους Γάλλους. Κ' οι νερομάνες πλημμύρ'ανε πλάι μας... Νά ένα αληθινὸ κεφαλάρι συγκίνησης: οι πρόσφυγες. Ποιός έτρεξε κεί νά βρῆ άφτονα ὅ,τι τὸν ζητάει ή ποίησή του: τὴν πιδ συνταραχτική συγκίνηση; Μονάχα ένας: 'Ο κύριος Σωτήρης Σκίπης.

Οί άλλοι ; Βέβαια πολλούς τους τραβούν άλλες συγκινήσεις. Μα οι πιο πολλοί — αλίμονο ! — ξεροβυζιάζουν τον άθλιο έαυτό τους. . .

Ναί. Οί «Προσφυγικοί καημοί» του κ. Σκίπη είναι μια σειρά ποιήματα που άρπαξε να κλείσει μέσα της την τεράστια συγκίνηση της προσφυγιάς και να μάς τη ρίξει μέσα στην ψυχή μας με το ντύμα της τέχνης. Έκεί μέσα άντηχεί ο σπαραγμός του χαλασμού της ανθρώπινης φωνιάς; το ξεκλήρισμα των άθωων και γλυκών ανθρώπων, ή αυτοπαρηγορία του ανθρώπου από τ' άπουληνάριά της ξεσκισμένη ψυχής του, ή φυλετική περηφάνεια ξεπεταγμένη μέσα από τὰ συντρίμια, ή τραγωδία των θανάτων μέσα σε κόσμο ξένο κι' αδιάφορο, ή άντήχηση της χαμένης εύτυχίας, όλοι οι σπαραγμοί, οι χαμένες αγάπες, οι σωριασμένες δυστυχίες, οι ξεσκισμένες καρδιές, ή συμφορά στον κόσμο έξω και στην ψυχή μέσα...

Ο κ. Σκίπης άρπαξε μεγάλα θέματα. Δέν έδεδίωξε μπροστά σε κινένα. Και τάδωκε με απλότητα, με άφέλεια, με καρδιά αισθαντική. Από τόνα μέρος ξεχωρίζει μια κλασική σκέψη, ένα σφάλισμα Έλληνικής αρχαίας απλότητας. Κι' από τ' άλλο μια καρδιά γιομάτη από πολυποίκιλλες συγκινήσεις και από ντελικάτα αισθήματα μαζί. Βέβαια λένε μερικοί πως ό κ. Σκίπης θάπρεπε τὰ θέματα αυτά να τ' άφίση να δουλευτούν μέσα του και να τὰ δώση πιο πολύ χωνευμένα, πιο πολύ μετουσιωμένα. Αυτό όμως είναι τεχνικές παρατηρήσεις δεύτερης γραμμής. Πρώτα ή ουσία. Πρώτα ό άθλος. Οί «Προσφυγικοί καημοί» είναι ένα έργο γερό, άληθινό, γιομάτο συγκίνηση, αίσθημα, ανθρώπινη ψυχικότητα. Τ' άλλα έρχονται δεύτερα.

Το βιβλίο αυτό είναι μια εύκαιρία για να μιλούσαμε γενικότερα για το ποιητικό έργο του κ. Σκίπη. Μα θάπρεπε το ιδιότυπο και πλατύτατο έργο του ποιητή αυτού ν' αναλυθώ, να καταταχθώ, να υπομνηματισθώ με ήσυχία και άνεση. Άς τονισθώ όμως έδώ τούτο : Το έργο του κ. Σκίπη γενικά έχει δική του ψυχή, δικό του χαρακτήρα. Είναι προσωπικό. Ο τρόπος που πήρε ό ποιητής την Τέχνη και πως έπροχώρησε άρπαχμένος από την κλασικήν αρχαιότητα και βυζαντινότητα μαζί τή λαϊκή ψυχή και παράδοση, με κυριότητα και τή συνθετικότερη άπόδοση έργων με πλατύτατη λυρική πνοή, τον ύψώνει σε ξεχωριστό σκαλοπάτι μέσα στον Ποιητικό ναό.

Γύρω στην ποίηση του κ. Σκίπη πολλές προλήψεις έγεννήθηκαν. Γύρω στην καθαρή βούση μιας προσωπικής ποίησης σαν τή δική του έβρασαν ή άμάθεια μαζί με την κακία. Και το πιο συνθετικό και προσωπικό έργο του κ. Σκίπη «Ο άπέθαντος» άκόμα δέν έκρίθηκε. Μόνο με άνοησίες μιλήσανε ως τώρα γι' αυτό. Κι' όμως ή προσωπικότερη και θαυμαστότερη έκδήλωση του κ. Σκίπη είναι «Ο άπέθαντος».

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΑΝΣ

Γεώργιος Τσουκαλάς : ΑΓΡΟΤΙΚΑ ποιήματα. Αθήνα 1924.

Με τή συλλογή αυτή ό κ. Τσουκαλάς μπαίνει επίσημα στην νεοελληνική ποίηση. Όσους διαταγμος κι αν έμπνέει το πρώτο βιβλίο ενός νέου ποιητή είναι πάντα κάτι που αξίζει να διαβασθώ με προσοχή. Ζητάμε πάντα κάτι νέο κι αυτό πρέπει να το περιμένουμε από τ' άνεξάντλητα νιάτα. Δυστυχώς οι γνωστοί περιοδικατζήδες ποιητές, έξω από ελάχιστες εξαιρέσεις, δέ μάς το δίνουν. Προσ-

παθούν άλήθεια όλοι να παρουσιάσουν κάτι πρωτότυπο, κάτι νέο, μοντέρνο, κατά τήν έκφρασή τους. Προσπάθεια εύσυνειδητή. Άλλά μοιάζουν μ' ανθρώπους που θέλουν να χτίσουν στον άέρα, χωρίς θεμέλια. Και τὰ θεμέλια που τους λείπουν είναι ή ψυχή.

Και να τί είναι το νέο που άπαντάμε στην συλλογή του κ. Τσουκαλά : Η ψυχή. Ένας παλιός ζωής είναι χυμένος στις σελίδες του βιβλίου του. Δέν έζήτησε πρωτοτυπίες ψεύτικες, δέν είπε λόγια φανταχτερά και κούφια. Δέν κακομετέφρασε ξένους ποιητές για να υπογράψη κάτω από αισχρές μεταφράσεις. Έγραψε, υπογράφοντας το αίσθημά του. Ο λόγος βγαίνει από τήν καρδιά του, καθώς λέγει ο Γκαίτε. Το θέμα του δέν το κινήγησε, γιατί στην άληθινή τέχνη το θέμα είναι κάτι δευτερεύον. Δέ θέλησε να εκπλήξη και να επισύρη τον όικτο των άναγνωστών του. Παρουσιάστηκε τραγουδιστής της Αγάπης και της μητέρας Φύσης, που προχωρούν άγκαλιασμένες στην ποίησή του. Άπέδωσε με ειλικρίνεια τους μουσικούς παλμούς που του γέννησαν. Φυσιολάτρης, έλάτρευσε τήν αγαπημένη του σαν ένα φυσικό φαινόμενο, σαν τον κύριον ήρωα στην ιστορία των φυσικών καλλονών. Κι αυτή του ή διάθεση τον έμπόδισε να συλλάβη γι' αυτή σκοτεινούς πόθους. Έχει μιάν αγάπη τελείως παιδική. Τήν ξυπνάει

με των άγριολούλουδων το άρωμα.

Προσκαλεί τή Μαρία του να ξεφυλλίσουν μαργαρίτες στο ποτάμι, «παιγνίδι και θυσία» της αγάπης των. Τής δείχνει τήν άνοιξη που προβάλλει στο λόφο με θεία ματιά και που

ό ούρανός πήρε το βλέμμα της, πήρε τ' άηδόνι τή γλυκειά λαλιά της.

Η κουρασμένη ψυχή μας άκέρια δίνεται στα τραγούδια αυτά που πνέουν το άρωμα της υγείας και της χαράς της ζωής. Ίσως πούν ότι αυτά τὰ πράγματα δέν είναι μοντέρνα. Άλλ' αν μοντέρνο έχει τήν έννοια του καλλιτεχνικού δημιουργήματος, που μπορεί να συγκινήσει τους σύγχρονους του, θα ρωτούσα : Το μοντέρνο το όρίζει ένας άνισόροπος ταραχοποιός, που τον χειροκροτούν δεκά ήλίθιοι, ή ή ψυχή του ανθρώπου, ή ψυχή μας ; Κι όταν ή ειλικρίνεια κι ό ζωντανός παλμός ενός βιβλίου συγκινεί τήν ψυχή μας, εγώ ό κοινός θνητός, που αγαπώ τήν τέχνη, νομίζω πως το δημιουργήμα το καλλιτεχνικό πέτυχε το σκοπό του.

Ν. Γ. ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ

«ΑΝΗΣΥΧΙΑΣ» ποιήματα Φώτου Γιοφύλλη. Αθήνα 1925. (Έκδοτικός Οίκος «Νολιτισμός»).

Βέβαια, με το πρόχειρο αυτό σημείωμα, δέν έχω σκοπό να εξαντλήσω τις κριτικές μου έντυπώσεις από το τελευταίο αυτό βιβλίο του κ. Γιοφύλλη, που είχε μάλιστα τήν καλωσύνη να μου χάριση με μιάν άφιέρωση τόσο γνησίως εύγενική. Το βιβλίο αξίζει να μελετηθώ εύρύτερα και βαθύτερα και ιδίως από κάποιαν άποψη αισθητική τόσο λεπτή, ώστε να χρειασθώ έργασία σοβαρότερη και με παράταξη όλων των δοκουμένων. Είναι ό καρπός μιας δεκαπενταετούς ποιητικής εξέλιξης οι Άνησυχίες με τή συμβολική ζωγραφιά του έξωφύλλου, — είναι ό Ίξίωv αυτός βέβαια, άνάμεσα σε σπίθες, σε φλόγες, σε φιδια φωτιάς, πατώντας τον όδοντωτό του τον τροχό. Ο,τι έχει κανείς να παρατηρήσει με τις πρώτες ματιές,

«ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΚΥΠΕΛΛΑ». ποιήματα Αιμιλίας Σταφ. Δάφνη, με πρόλογο του Κωστή Παλαμά. Έκδοτής Ι. Ν. Σιδεράς. Αθήνα.

Άσφαλώς δέν είμαστε συνειθισμένοι να διαβάζουμε συχνά ποιήματα τόσο γλυκά, τόσο μαλακά, τόσο — άς μάς επιτραπή ή λέξις — πραιντικά ποιήματα. Οί τρυφεροί αυτοί τόνοι, που κυλούν και πέφτουν μαλακά ό ένας πίσω απ' τον άλλο, με μιάν νανουριστική μονοτονία, είν' άλήθεια, σταγόνες πεσμένες από μαγικά κύπελλα.

Ποιήματα τόσο υποδολητικά, τσόν άόριστα, ώστε πολύ συχνά να φθάνουν σε ασύνδετα νοήματα, χαλαρωμένα και άτονα, που μόνο ή έσωτερική τους μουσική να τα συνδέη. Η έμπνευσίς τους, μιάν ταπεινή, μαλακιά έμπνευσις, πολύ φευγαλέα, ώστε να υπομείνη τα όσπια της λογικής διαρθρώσεως, συστρέφεται νοητικά άνάμεσα τους, σαν μιάν ράθυμη ονειροπόλος, τείνοντας τὰ χέρια και τὰ βλέμματα προς το Όνειρο που φέγγει στον όρίζοντα. . .

Το Όνειρο. Προς αυτό μάς διαθέτουν όλα σχεδόν τὰ ποιήματα της συλλογής. Προς κάτι το μακρινό, το άπιστο, το άβέβαιο. . . Είναι όρμιοι που βιάζονται πως να φτάσουν ως αυτό το συναρπαστικό άγνάνταμα και να μάς αφήσουν εκεί, γλυκά μεθυσμένους, να το καμαρώνουμε ώρες με τήν απελπισμένη άπόλαυση της άποστάσεως.

Καμωμένα με ήρεμία και με φρόνηση, φανερώνουν δλη τήν συνειδητή άσφάλεια, όλη τήν μετρημένη αυτοπεποίθηση ενός χειριού τρυφερού κ' εύγενικού. . .

ΤΕΛΑΟΣ ΑΓΡΑΣ

Παναγιώτης Φαρμακόπουλος : Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ. Αθήνα 1925.

Η ποίηση στον αιώνα μας έχει πολλές εκφάνσεις. Μιά απ' τις πολλές είναι κι' αυτή που μάς παρουσιάζει ό κ. Φαρμακόπουλος. Είναι ή άλήθεια πως τον έμπνέει — όπως μάς λέει και στον πρόλόγο του — ή σημερινή κοινωνία. Με τὰ τραγούδια του αυτά μάς εισαγάγει καινά δαιμόνια. Η έξωφρενική αγάπη του στις γυναίκες που τή λατρεύει σά Θεό του, τον κάνει πολλές φορές να παρουσιάζεται και λίγο εκφυλισμένος. Να επί παραδείγματι δυό τέτοια δείγματα :

... με τὰ ούρα σου να γέμιζα τήν τρύπια μου καρδιά,

... Και το κενό κρανίον μου θέλω να το γεμίσω με της τρελλής της γλώσσας σου τὰ όλόγλυκα τὰ σάλια.

Αυτό όμως δέν τον έμποδίζει σε άλλα σημεία να παρουσιάζεται πάλιν αρκετά καλός και με χαρακτηρισμούς συμβολιστικής κάπως ποιήσεως. Τα τραγούδια του τὰ περισσότερα είναι χωρίς ρίμα, μα και όπου έχει ρίμα αυτή είναι πολύ-πολύ φτωχή. Τή συλλογή αυτή διακρίνει ως επί το πλείστον πλούτος εκφράσεων, πράγμα που θα πη πως ό συγγραφέας της κατέχει πολύ καλά τους κανόνες της Τέχνης, μα δέν μπόρεσε να τους μεταχειρισθώ καλύτερα. Και όπου δέν είναι διαβάζουμε μέσα στις όμορφες αυτές εκφράσεις λέξεις που χαλούν το νόημα και το γούστο, μπήκαν όμως μάλλον για όμοιοκαταλήξια, όπως : ούλα, γίδρωτας, φτώμα, ζούλφα, των Θεών κτλ. Τα χαρακτηριστικότερα τραγούδια της συλλογής αυτής, που μπορεί κανείς να τὰ όποδώσει σε θορυβική μίμησι Μπωντλαίρ ή Λεχόντ ντε Λίλ — γιατί ό εκφυλισμός τους αυτός να πούμε τους μοιάζει τρυφερά — είναι τὰ εξής : Κοσμική, Πόθος, Σε μιάν γυναίκα, Κρεδδατοκάμαρα και άνατριχίλες του Καπρίς. Είναι άλήθεια πως ό τίτλος της Συλλογής προδιαθέτει τον άναγνώστη, όμως έδώ είναι το αντίθετον. Ίσως ό συγγραφέας να έβαλε αυτόν τον έξωφρενικό τίτλο για κάποιαν θορυβώδη κνησι που φαντάστηκε να γίνη περι το όνομά του. Έκτος απ' τὰ πιο πάνω τραγούδια τ' άλλα είναι έντελώς ήρεμα και κοινά. Διακρίνουμε ως καλύτερα τὰ : Ύμνος, Ζωή, Το τραγούδι μου, Ποιητής, Ηθέλα, Ξεψύ-

χισμα πουλιού, Ψυχομαχητό, Στόν έρωτα, Στή γυναίκα και τὸ φιλοσοφικό: κοσμογονία. Νά και δυὸ φιλοσοφικὸ στίχοι:

Κεῖ πὸν τελειώνει τὸ ἄπειρο ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει...

ἢ τοῦτο: Ὁ φόβος εἶναι τίποτε, τὸ τίποτε εἶναι ὁ φόβος. Παρατηρεῖται σ' ἓνα δυὸ μίμησις Χατζοπούλου (Μόνη σὺ δὲν τὸ ξέρεις) καὶ σὲ μερικὰ μέρη μερικὲς ἐκκεντροικότητες, ὅπως:

Στοῦ ἄπειρου τὸ πιὸ ψηλὸ καὶ φλογερότερο ἄστρο ἦθελα μοναχούλης μου νὰ πάω νὰ τρελλαθῶ στοῦ μηδένος τὸ πιὸ ψυχρὸ καὶ χαμηλότερο ἄστρο...

ἢ σὰν τοῦτο: νὰ ρίξης μετὰ θάνατο τὰ μαῦρα κόκκαλά μου στὸ χαιδεμένο σκύλλο σου νὰ γλύψῃ νὰ χαρῇ...

Στὸ τελευταῖο τῆς συλλογῆς του πεζοῦ τραγουδι, στὴ «Νεραίδα», μᾶς λέει καὶ γιὰ τὴ Ζωὴ του. Λέει κάπου: «τὸ τραγοῦδι μου εἶναι πικρότερο ἀπ' τὸ θάνατο» καὶ κάπου ἄλλο: «ἐγὼ εἶμαι ἡ Νεραίδα, δὲν ὑπάρχει νυχτιὰ πὸν νὰ μὴ μὲ εἶδε, ἥλιος πὸν νὰ μὴ μὲ ζήτησε» κτλ.

Στόν κ. Φαρμακόπουλο θὰ συμβουλευάμε δυὸ-τρία πράγματα τελειώνοντας: πὸν προσεχτικὸς στὸ γράψιμο, πὸν ἐπεξηγηματικὸς στὸ συμβολισμὸ του, γιὰτὶ φαίνεται σὰν ὑποπτος κάπου-κάπου καὶ σὰν σειρά λέξεων σὲ ἄλλα σημεία, γιὰτὶ ἡ ἐξωτερικὴ του μόρφωση μιᾶ ἀισθητὰ σ' ὅλο του τὸ βιβλίον, καὶ γιὰτὶ πρέπει νὰ περιμένουμε ἀπὸ μέρους του πὸν περισσότερα πράγματα.

«ΤΟ ΤΑΛΑΝΤΟ ΤΗΣ ΣΜΑΡΩΣ», Αἰμιλία Στ. Δάφνη, μυθιστόρημα. Ἐκδότης Ι. Ν. Σιδέρης. Ἀθήναι.

Ἡ ποιήτρια τῶν «Χρυσῶν Κυπέλλων» φανερώνεται μὲ τὸ βιβλίον της τοῦτο δυνατὴ καὶ στὴν πρόζα. Παίρνοντας γιὰ θέμα μιὰ ἀπὸ τὶς τραγικὲς ὕψεις τῆς ζωῆς, μᾶς διηγίεται τὴν ἱστορία μιᾶς Ἀθηναίας κόρης πὸν ὀλοένα παρεξηγοῦσε τὸν ἐαυτὸ της κ' ἐπεφτε ἀπὸ τὴ μὴ ἀπογοήτεψῃ στὴν ἄλλη, ὡς πὸν βοήθη ὀλιβερὸ τέλος. Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τῆς ἄμοιρης Σμαρῶς θὰ μπορούσε νὰ γείνη ἓνα ὀλάκερο δράμα, νὰ γεμίση τὸ Ἑλληνικὸ θέατρο μὲ τὴ συγκίνηση τῆς ἀληθινῆς τέχνης, γιὰτὶ ἡ ἱστορία αὐτὴ ἔχει ἀφθονα μὲσα της τὰ σκηνακὰ στοιχεῖα. Μὰ ἡ κυρία Αἰμιλία Δάφνη ἐπορεύθη στὴ μορφή του μυθιστορηματος. Καὶ τὸ πέτυχε τέλεια, μὲ τὴ φυσικότητα τῆς ἀφήγησης, τὸ τεχνικὸ πλέξιμο, τὸ διακοσμικὸ στυλ—ἓνα στυλ γεμάτο εὐγένεια, καινούργιο, ἐντελῶς ἀτομικὸ, ὅπως καὶ στὰ ποιήματά της. Ὁ φίλος κ. Κλέων Παράσχος, σὲ μιὰ κριτικὴ του, ξεχωρίζει τὸ «Τάλαντο τῆς Σμαρῶς» γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ πὸν καλλίτερα Ἑλληνικὰ μυθιστορήματα ὀρισμένης ἐποχῆς. Συμφωνοῦμε μαζί του καὶ προσθέτομε πὸς τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς κ. Δάφνης εἶναι καὶ ἀπὸ τὰ πὸν φιλολογικὰ καὶ εἰλικρινῆ βιβλία τῆς νέας μας λογοτεχνίας.

Μιχαὴλ Γ. Πετριδῆς: «ΕΞΑΣΤΙΚΑ», Ἀθήναι 1923.

Μέσα σὲ ἓνα μικρὸ τόμον πὸν ἀπαρτίζουν μιὰ σειρά τραγουδιῶν, ὁ ποιητὴς σὲ ἐξάστιχα τραγοῦδια ζωγραφίζει μιὰ ὀλόκληρη φύσι, μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ. Ξεχειλιμένα ἀπὸ τὸ αἶσθημα, τραγοῦδια πὸν θὰ τὰ ζήλευε καὶ θὰ τὰ ὑπέγραφε μὲ εὐχαρίστησι κ' αὐτὸς ὁ Κάινε, σεμνὰ καὶ ἐπιβλητικὰ, μὲ πρυφερότητα, ὑποδλητικὴτητα, μὲ αἶσθημα καὶ ἐσωτερικὴ συνοχὴ, γεμάτα ἀπὸ φαντασία καὶ ποιησι πραγματικὴ καὶ ἀγνή, σὲ πραγματικὴ δημοτικὴ γλῶσσα γραμμένα, λίγο θλιμμένα, πὸν ἴσως σὲ κάποια τῶν μέρη νὰ καθρεφτίζεται ὁ ἴδιος τους ὁ ποιητὴς πὸν ποθεῖ πάντοτε τὴν ἡρεμὴ καὶ ἡσυχὴ ζωὴ τοῦ νησιοῦ, μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὸς εἶναι ἀπὸ τὰ λίγα τῆς ἐποχῆς μας. Πολύμορφος μὲ τὶς διαφορὲς ἀποχωσεις τῆς ζωῆς ὁ κ. Πετριδῆς, πὸν φαίνεται νὰ εἶναι καὶ μορφωμένος ἄθροισμα, πότε κλαίει τὰ χαμένα του νεῖατα πὸν τάχασε: «σὲ κατὶ ἀχάριστα χαρτιὰ μερόνυχτα σκυφτός», καὶ πότε μᾶς λέει πὸς τὰ στήθεια του κατάντησαν γαληνεμένο κοιμητήρι. Ἡ ψυχὴ του ἀποκαμωμένη πὸν ζήτη νῆρθη γρήγορα τὸ

καλοκαίρι πὸν τόσο γρήγορα καὶ πρόωρα πέρασε, τὸ καλοκαίρι πὸν ἡμέρωνε μέσα του κάθε τὸ παραγμένο. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἐξάστιχα αὐτὰ τραγοῦδια του παρυσιάζουν τὸν ποιητὴν πὸν πεσιμιστὴν, ἄθροισμα πὸν πονεῖ γιὰ κατὶ πὸν ἔχασε. Μὲ μιὰ κλασσικὴ ἀπλότητα καὶ πρωτοτυπία τραγοῦδι τὰ χωριανὰ ἔθιμα καὶ τὰ τραγοῦδια του αὐτὰ μᾶς θυμίζουν κατὶ παραμυθία βαθυστόχαστα τὶς περισσότερες φορὲς πὸν μᾶς συγκινοῦν, πὸν μᾶς κάμουν νὰ δακρύζομε, νὰ ριγοῦμε ἀπὸ νοσταλγία.

Ἀπ' τὴν ὀλη σειρά — εἶναι ἡ πρώτη, πρῶγμα πὸν θὰ πῆ πὸς ὁ συγγραφεὺς θὰ μᾶς προσφέρει σὲ λίγο καὶ δευτέρη, πὸν τὴν περιμένουμε ἀνυπόμονα γιὰτὶ ξέρομε καὶ φανταζόμαστε πὸς θὰ εἶναι ἀρκετὰ ἐξελιγμένη — ξεχωρίζομε τὰ πὸν καλύτερα: Τὰ λόγια μου, Ψυχῆς μαρτύριο, Πότε, Πολικὸ ἀστέρη, κτλ. πὸν τὰ διακρίνει μιὰ λεπτὴ ποιητικὴ ὑπερβασιότητα, καὶ πὸν τῶν περισσότερων τὰ θέματα εἶναι εἰκόνας τῆς ζωῆς τοῦ εἰρηνικοῦ χωριοῦ.

Κλείνοντας τὸ σημείωμα αὐτὸ, παραθέτομε τὸ πὸν καλύτερο κατὰ τὴν ἀντίληψί μας ποίημα, τὸ πὸν χαρακτηριστικώτερο τῆς Συλλογῆς του:

Ἀνήφορος ὁ δρόμος μου κ' ἐμπρός μου χίλια ἐμπόδια κ' ἄχ! τὸ κορμὶ εἶν' ἀδύνατο κ' ἀνήμπορα τὰ πόδια. Καὶ μ' ὅσον κόπο περπατῶ, μὲ τόση λαύρα λαχταρῶ νὰ φτάσω τὴν κρυφὴ πηγὴ, πῶχει τ' ἀθάνατο νερὸ. Μὰ ἀποσταμένος ἔπεσα μεσοστρατὶς ἀκόμα...

Τί κρίμα, φλογερὴ ψυχὴ σῶστο νὰ σέρνῃ σῶμα!

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΓΓΑΝΟΣ

Βασίλης Ἡλιάδης: «ΣΥΣΜΕΝΗ ΚΑΝΤΗΛΑ», Ἀθήναι 1924.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς πὸν καλοὺς χειριστὰς τῆς πέννας κ' ἀπὸ τοὺς πὸν καλοὺς μας δραματογράφους μαζί, εἶναι κ' ὁ κ. Ἡλιάδης. Μέσα σὲ πὸν μικρὸ διάστημα μᾶς ἔχει δώσει τόσο καλὰ πράγματα, πὸν χωρὶς νὰ διατάσομε ἀνοίξαμε τὸ νεὸ του βιβλίου. Καὶ νά. Τὸ διάθεσμά του δὲν πῆγε χαμένο. Εἶναι ἡ ἱστορία ἡ συνειθισμένη ἐνὸς ἀνδρογόνου πὸν ἀγαπάται στὴν ἀρχὴ, καὶ πὸν κατόπιν μετὰ τὴν πόρωσιν ἀρχίζει ἡ ἀποστροφή ἀπὸ κάθε πὸν θυμίζει τὶς παλιές του εὐτυχίες.

Τὸ θέμα εἶναι ἀρκετὰ ψυχολογημένο. Καὶ ἡ γλῶσσα του πὸν ζωντανή. Εἶναι ἡ γλῶσσα πὸν μιλάει ὁ λαός. Σὲ μερικὰ σημεία τὸ θέμα πέρνει ὕψος ρωμαντικὸ, καὶ ἀρχίζει ἡ ἐξεζητημένη φρασεολογία πὸν πάντα δείχνει πὸς εἶναι πὸν καλοδουλεμένη. Δὲν βαρύνουν τὸ παθητικὸ τοῦ κ. Ἡλιάδης πολλὰ πράγματα, δι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὸν τὸ δράμα του ἐπέτυχε, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα του πὸν εἶδαμε παιζόμενα, ἢ πὸν διαβάσαμε. Καὶ γιὰ νὰ μὴ πλατυλογοῦμε, δίδοντας τέρατα στὰς κρίσεις μας αὐτὰς γιὰ τὸ ἔργο τοῦ κ. Ἡλιάδης, πὸν ὀμολογοῦμε εἰλικρινὰ πὸς μᾶς ὑπερέρασε, σημειώνομε πὸς ἡ ἐντύπωσή μας ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσί του εἶναι πὸν ὑπερβολικὴ. Ἴσως γιὰτὶ ὁ συγγραφεὺς εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος καὶ πάντοτε οἱ ἄγνωστοι δὲν ἀκοῦν ἓνα λόγο συμπαθείας. Ἴσως διότι δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν γιὰτὶ δὲν εἶναι γνωστοὶ στοὺς πολλοὺς, καὶ μάλιστα στὸν καθέναν, καὶ δὲν προσέχονται καθόλου στὴν ἀλαπόδη ἐξέλιξί των. Κι' ἔτσι περνοῦν ἀπαρτηρητοί, καὶ καμιά φορά οἱ κριτικοὶ πὸν κρίνουν καπὸν βιβλίου τους, τὸ κρίνουν χωρὶς νὰ τὸ ἀνοίξουν κἄν, ἐπηρεασμένοι ἀπ' τὴν μὴ ἀναγνωρίσι των.

Ι. Π.

Ἐπίλιος Σταυρούρης: «ΘΑΜΠΑ ΠΕΤΡΑΔΙΑ», Ἀθήναι 1923.

Ἴσως νὰ εἶναι ἡ πὸν ἀσημαντὴ ποιητικὴ συλλογὴ πὸν βγήκε τὸν περασμένο χρόνο. Ἀλλὰ φανταζόμαστε πὸς καλὸ θὰ ἦταν ἂν ὑποδεικνύαμε μὲ δυὸ-τρεις λέξεις εἰς τὸν συγγραφεὴ τὰ ἐλαττώματά του. Ἐν πρώτοις ὁ ποιητὴς δὲν αἰσθάνεται κἄν τί γράφει. Ἀραδιάζει λέξεις χωρὶς νόημα καὶ ἐσωτερικότητα, βάζοντας ὅποια λέξι βρῆ τε-

χάως γιὰ ῥίμα. Ἡ μορφή, ἡ ὑπόθεσις καὶ κάθε καλὸ στοιχεῖο πὸν βρῖσκει κανεὶς στὰ καλὰ ποιήματα τοῦ λείπουν. Χασμωδίες ἄπειρες, κατάχρηση σὲ κοινότερες ὀμοιοκαταληξίες ὅπως: ἄκρη, δάκρυ—κρίνος, ἐκείνος—λουλοῦδι, τραγοῦδι, ἀγγελουδι κτλ. Δὲ φτάνουν τὰ τερατοουργήματα αὐτὰ πὸν μᾶς τὰ ὀνομάζει τραγοῦδια — καλὰ τὰ λέει θ α μ π ἂ — ἀλλὰ κατὶ ἄλλα μᾶς κινεῖ περισσότερο τὴν προσοχὴ: κάποιο φιλοξενημένο τραγοῦδι κάποιο φίλου, πὸν ἀναλαμβάνει νὰ τὸν λανσάρη καὶ νὰ τὸν κάμῃ κ' αὐτὸν μεγάλον (;) ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ βιβλίου του. Τέτοιες ἀσυναρτησιές καλὸ θὰ ἦταν νὰ τὶς ἀπαγόρευε τὸ ἐπίσημον Κράτος.

Ἡδὸς Δελφός: «Η ΤΡΙΑΟΓΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΟΥ», Ἀθήναι 1923.

Τὸ πρῶτο βιβλίον τοῦ συγγραφεῆ. Μᾶς λέει στὸν πρόλογό του πὸς σὲ λίγο θὰ μᾶς δώσει ἀκόμα καὶ δυὸ ἄλλα, πὸν πρέπει νὰ στηριχτῇ σ' αὐτὰ τὰ τρία ὁ κριτικὸς γιὰ νὰ τὸν κρίνῃ. Καλὰ. Περιμένομε λοιπὸν καὶ τὰ τρία γιὰ νὰ κριθῇ. Πάντως δυὸ λέξεις — ἡ πρώτες μας ἐντυπώσεις — θὰ εἶναι πιστεύω ἀπαραίτητες. Ὁ ποιητὴς τρεῖς ὑπέρατες κορυφὲς στὸν κόμμο τῆς ψυχῆς του διακρίνει καὶ ποθεῖ βέβαια: τὴν ποίησι, τὴ δόξα καὶ τὸν θάνατο. Τὴν πρώτη δὲν τὴν κατέχει ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὴ δευτέρη δὲν ξέρομε ἂν κατόπιν τὴν ἀπολαύσῃ, τὴν τρίτη δὲν ξέρομε καλὰ-καλὰ ἂν θὰ τὴν ἀπολαύσῃ τρίτη ἢ δευτέρη.

Τὸ θέμα δὲν ἔχει καμμιὰ πρωτοτυπία, μᾶλλον κοινὸ. Οἱ εἰκόνας μᾶλλον χωρὶς χρώμα καὶ ἔκφρασι. Ἐχει ἐπιδράσεις πολλὰς ἀπὸ διαφοροὺς Γάλλους ρωμαντικούς περασμένης ἐποχῆς. Φιλοσοφεῖ χωρὶς κανένα βάθος. Πάντως σὰν προσπάθεια πὸν εἶναι, εἶναι ἐπιτυχημένη σὲ πὸν ἐλάχιστα σημεία.

Θ. Κ. Σημ. Γιὰ τὸ δεύτερο ποιητικὸ του τόμο «Ποιήματα» θὰ μιλήσομε ὅταν σὲ λίγο καιρὸ, ὅπως ἀναγγέλλει, βγάλλῃ καὶ τὸ τρίτο του βιβλίον, πὸν ἀναλυτικὰ.

Θ. Κ. Τεῦχος Ἀνθίας: «ΚΑΛΟΤΥΧ ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ», Ρωμάνσο, Ἀθήναι 1923.

Μέσα στὸ στεγνὸ περιβάλλον πὸν ζοῦμε, πρὸ παντὸς μάλιστα τὸ ἐντελῶς περιορισμένο περιβάλλον τῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι ἐπόμενον νᾶναι στενὲς καὶ περιορισμένες καὶ ἡ ἀντιλήψεις. Αὐτὲς ἀνέλαθε νὰ κτυπήσῃ στὸ τελευταῖο του ἔργο ὁ κ. Ἀνθίας. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὸς ἀπέτυχε γιὰτὶ οὔτε τὴν περίστασι ἔχει ψυχολογήσῃ, οὔτε τὴ ζωὴ αὐτὴν πὸν παριστάνει καὶ πὸν τόσο ἄσχημα καὶ ἀποτυχημένα περιγράφει. Ἐξέφρασε στὴ σκηνακὴ πὸν ἡ μητέρα ἀντιλαμβάνεται τὴν κόρη της νὰ «ουχοπερπατῇ» στὸ περιβόλι μὲ ἓναν πὸν κείνη τὴν ὄρα πηδάει τὸν περιβόλο καὶ φεύγει, ἢ σκηνακὴ ξετυλίγεται πὸν-πὸν ἀφύσικη. Εἶναι δυνατό ποτὲ, καὶ μάλιστα στὴν ἐπαρχία πὸν συμβαίνει ἡ ἱστορία τὴν ὀποία μᾶς λέει ὁ κ. Ἀνθίας, νὰ πιστέψωμε γιὰτὶ εἶναι ἀληθινὴ, γιὰτὶ συνέβη, ἢ μὴτέρα νὰ μὴν ἐπιπλήξῃ τὴν κόρην της στὰ σοβαρὰ, νὰ τὴν ἀπειλήσῃ, νὰ μάθη ποῖος ἦταν, παρὰ νὰ ἀρκεσθῇ σὲ δυὸ-τρεις ἐντελῶς ἀφύσικες καὶ ἐξεζητημένες φράσεις: «Ὀχι!... Κι' ὅμως ὁ κ. Ἀνθίας μᾶς τὴν ἀφίνει ἐντελῶς ἡσυχῇ. Ἐτσι κυλάει ὀλόκληρη ἡ ὑπόθεσι αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Ἀρχινᾶ ρωμαντικὴ, ἐκτυλίσσεται ρωμαντικὴ καὶ τελειώνει ὑπερ-ρωμαντικὴ. Μ' ἄλλα λόγια ἀναχρονισμὸς στὴν τέχνη, πρῶγμα πὸν θὰ πῆ: παραφροσύνη—ὅπως καλὰ λέει κ' ὁ ἴδιος—ἀποτυχία, ἀτέλεια—ἢ καλύτερα: ὑπερβολικὸς καὶ ψευτορωμαντικὸς ἔρωτας τοῦ ἴδιου τοῦ συγγραφεῆ πὸν χτυπάει σὰν κραυγὴ πονεμένου ἐραστῆ στὸ ἄπειρο, σὰν καμπάνα θρηνητικὴ στὴν σιγαλιὰ μιᾶς ἐξοχικῆς μεταμεσονύχτιας ὄρας.

ΚΙΚΥΑ...

ΓΥΦΤΕΒΩ

Ῥῆμα γυφτέβω δὲν ὑπάρχει. Εἶναι φτιασμένο ἀ posteriori γιὰ χάρη τῆς παραγωγῆς τοῦ γητέβω, ἐπειδὴ δὲν μπορούσαν νὰ τὸ συμβιδάσσουνε φωνητικὰ μὲ τὸ γοητέβω, (ὅπως ἔχουμε φτιασεί καὶ τὸ ἐξώφλοισον γιὰ τὸ τσόφλοισον), εἰδειμὴ θὰ σώζοτανε κάπου ὁ ἀκέραιος ὁ τύπος, ὅπως σώζεται τὸ ξυσπάζω, ὅπως σώζεται τὸ ἀστραπὸσπελέκι καὶ τόσα ἄλλα. Ἄν ὑπῆρχε ἄλλωστε τὸ γυφτέβω θὰ σήμαινε γίνουμαι γύφτος καὶ ὄχι γητέβω. Γιὰτὶ ἡ κατάληξι ἔβω κοντὰ στὰ ἔθνικα πὸν λένε, γίνουμαι ἐκείνο πὸν φανερώνει τὸ θέμα. Α. χ. τοῦ ῥ κ ἔβω: γίνουμαι Τοῦρκος, φ ρ α γ κ ἔβω: γίνουμαι Φράγκος, ἀκόμα καὶ ἀ ν θ ρ ω π ἔβω: γίνουμαι ἄνθρωπος.

Μ. ΦΙΑΥΝΤΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Στὴν Ἀλεξάνδρεια ὑβρίστηκε αἰσχρότατα, ἓνας ἀπὸ τοὺς πὸν μεγάλους τεχνίτες τοῦ λόγου. Τὸ γεγονός δὲν πέρασε ἀπαρτηρητὰ. Ὅλοι οἱ Ἀλεξανδρινοὶ διανοούμενοι μὲ διαμαρτυρίαν τῶν στὸν ἡμερήσιο καὶ περιοδικὸ τύπο τῆς Αἰγύπτου ἐκαυτηρίασαν τὴν μουσαρὰν πράξιν. Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι. Καθῆκον τῶν ἐπιτακτικόν, κ' ἄς ἔγραψαν καὶ ἄς εἶπαν οἱ διάφοροι, ὅτι δὲν λέγεται στὸ χαρτί. Ἐν τούτοις ἄς πληροφορηθοῦν ὅτι τὸ μικρόβιον τοῦ Καθαρισμοῦ τόσον ἔχει ἐπιδράσει στοὺς περισσότερους, ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ παρελθῇ ἀπαρτηρητὰς καὶ χωρὶς ἐνδιαφέρον καὶ ἡ παραμικρότερα εἰδησις περὶ τοῦ κ. Κ. Π. Καβάφη. Κι' ἄς λένε ὅτι θέλουν οἱ διάφοροι.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν καθῆκον μας ἐπιβεβλημένοι θεωροῦμε νὰ ἐξάρωμε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ διανοουμένου—ἐκδότου διευθυντοῦ τῶν «Γραμμάτων» κ. Στεφ. Πάργα, πὸν ἐκτιμᾶ τόσον πὸν κάθε τι τὸ ἑλληνικὸ καὶ ἑλληνοπρεπὲς καὶ πὸν εἶναι ἓνας ἀπ' τοὺς λίγους συντελεστὰς τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως καὶ προπαγάνδας στὴν Αἴγυπτο. Εἶναι πράγματι ἄξιος συγγραφεὴ τῶν τόσον γιὰ τὴν προπαγάνδαν πὸν κάμνει στὸ Ἑξωτερικὸ γιὰ τὴν εὐρείαν διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, μὲ τὰς ἐκλεκτὰς ἐκδόσεις του πὸν ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν πλεόν ἐκλεκτῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν καὶ ποιητῶν μας, ὅσον καὶ γιὰ τὸ θερμὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ κάθε ἑλληνικὴν ἐκδήλωσιν καὶ ὑποστηρίξιν κάθε καλοῦ καὶ ὑγειοῦς στοιχείου.

ΕΝΕΚΑ διαφορῶν ἐμποδίων καὶ ἀσχολιῶν μας τὸ φύλλο τοῦ Μαΐου θὰ κυκλοφορήσῃ διπλὸ μαζί μὲ τοῦ Ἰουνίου τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ τελευταίου, ἀφιερωμένον ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν σεβαστὸν καὶ ἐκλεκτὸν μας ποιητὴν κ. Κ. Π. Καβάφη, ἐξ ἀφορμῆς τῶν τελευταίων Ἀλεξανδρινῶν καὶ Ἀθηναϊκῶν ἐπισοδίων. Θὰ περιέχῃ ἐκλεκτότατες μελέτες, σημειώματα, ποιήματα κτλ. τῶν Κλέωνος Παράσχου, Ναπολ. Λαπαθιώτη, Γρ. Ξενοπούλου, Παύλου Νιρβάνα, Μυρτιώτισσας, Δημοσθ. Βουτουρά, Γαλ. Καζαντζάκη, Γέλλου Ἀγγα κλπ., ὀλοσελίδον σκίνα τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χαρτοῦ πολυτελείας, ἐκτὸς τοῦ 32σελίδου, τὰς γνώμας ὀλων τῶν καλῶν Ἑλλήνων καὶ ἔξωθεν λογοτεχνῶν καὶ ποιητῶν γιὰ τὸ ἔργο του, ἐπιπροσθέτως δὲ καὶ ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ ἴδιου τοῦ ποιητοῦ ἀπὸ τὰ τελευταῖα του.

Κι' ἔτσι πιστεύομε νὰ ρεμήσομε τὰ ἐπαναστατήσαντα νεῦρα μερικῶν κυρίων ποῦ πειράχτηκαν μὲ τὴν Καθαφικὴ διαμαρτυρία ποῦ ἔγινε χάρις τὴν πρωτοβουλία τοῦ περιοδικοῦ μας, καὶ τὴν ὁποίαν παραθέτομε παρακάτω, ὑπογεγραμμένην ἀπὸ ἕλους τοὺς κολοσσούς τῆς Ἑλληνικῆς μας διανοήσεως. Ἐδημοσιεύθη σ' ἕλες τῆς Ἀθηναϊκῆς καὶ Ἀλεξανδρινῆς ἐφημερίδες, καὶ θὰ δημοσιευθῆ καὶ σ' ἄλλα τὰ σοβαρὰ λογοτεχνικὰ περιοδικά.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ δηλώνομε πὼς θὰ δεχτοῦμε κάβα ἄλλη διαμαρτυρία νὰ δημοσιεύσομε εὐχαρίστως, προερχομένην ἀπὸ φίλους τοῦ ἀγαπημένου μας ποιητοῦ ποῦ ἐκτιμᾷ ὅλος ὁ καλὸς λογοτεχνικὸς κόσμος.

Ἐπίσης ἀπὸ τὸ ἄλλο μας φύλλο περιορίζομε τὸ ἐπιτελεῖο τῶν τακτικῶν συνεργατῶν μας, σὲ τρόπο ὥστε οἱ ἀναγνώστες μας νὰ βρίσκουν πάντοτε στὶς στήλες μας ἔργα ποιητῶν καὶ λογοτεχνῶν ἀξίας καὶ τῆς ἀπολύτου ἐκτιμῆσεώς μας, τῶν ὁποίων τὰ ὄνόματα θὰ φέρονται στὰς στήλας τῶν τακτικῶν συνεργατῶν.

Κάπου κάπου γιὰ ποικιλία ὕλης θὰ δημοσιεύομε καὶ ἄλλων καλῶν ποιητῶν μὲν, ὄχι ὅμως τακτικῶν συνεργατῶν μας.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

Οἱ λόγιοι καὶ οἱ θαυμασταὶ τοῦ ποιητοῦ κ. Κ. Π. Καβάφη ποῦ ὑπογράφονται, θεωροῦν καθήκον τῶν ἐπιτακτικῶν καὶ ἐπιβεβλημένων νὰ ἐνώσουν τὴν διαμαρτυρίαν τῶν παραλλήλως μὲ τὴν φωνὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ διανοουμένου κόσμου τῆς Ἀλεξανδρείας. Χρειαζόνται πάντοτε μερικὰ ἀξιόθρηνητα καὶ λυπηρὰ γεγονότα, διὰ νὰ σφυγμομετρεῖται καὶ νὰ πιστοποιεῖται καλλύτερα ἢ συμπάθεια πρὸς ὀρισμένους φυσιογνωμίας ἀνεβαίνουσι τότε ἀκόμη ὑψηλότερα, ὅσον οἱ ἐπιτιθέμενοι εἶναι ταπεινότεροι, εὐτελέστεροι καὶ πλέον ἀνάξιοι λόγου.

Σὲ μίαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς, ἐκφράζομε μὲ τὸν ζωηρότερον καὶ κατηγορηματικώτερον τρόπον τὸν ἀμείωτον θαυμασμόν μας πρὸς τὸν Ποιητὴν, τὸν πρῶτον, ὑψηλότερον καὶ μεγαλύτερον ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν βαθυτάτην μας συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τὸν εὐγενικὸν καὶ Μεγάλον ἄνθρωπον καὶ τὴν δικαιολογημένην καὶ δικαίαν ἀγανάκτησιν μας δι' ὅλας τὰς γελοίας αὐτᾶς ρυπαρότητας ποῦ συνέθεσαν εἰς βᾶρος ἐνδὸς ἀπὸ τοὺς πῖθ Μεγάλους καὶ Σεβαστοὺς ἐργάτες τῆς Σκέψης.

Τέλλος Ἄγρας, Ἰσαντρος Ἄρις, Μάριος Βαϊᾶνος, Κ. Βαμβάκας, Χα. Γερογιάννης, Βασ. Ἡλιάδης, Ἄλκις Θρούλος, Γαλ. Καζαντζάκη, Ν. Κατηφόρης, Ἄθαν. Κυριαζῆς, Ἀντ. Κόμης, Ναπ. Λαπαθιώτης, Χρ. Δελβάντας, Μυρτιώτισσα, Ἄγγ. Μετσελίδης, Φ. Μεντζελόπουλος, Τάκης Μπαρλᾶς, Παῦλος Νιρβάνας, Μ. Νικολαΐδης, Γρ. Εὐνόπουλος, Κλέων Παράσχος, Μήτσος Παπανικολάου, Π. Πετρίδης, Μιχ. Ροδάς, Γ. Τσουκλάς, Ν. Τουτουνητζάκης, Μίνος Φιλήντας, Ν. Χαντζάρας.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ τῆς «Νέας Τέχνης» ὀφείλει νὰ ζητήσῃ συγγνώμην ἀπ' τοὺς διακεκριμένους γλωσσολόγους ποῦ ἔθιξε ἔκτακτος συνεργάτης τῆς, καὶ νὰ τοὺς διαβεβαιώσῃ ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἀσπάζεται τὰς ιδέας καὶ τὰς γνώμας τοῦ δημοσιεύματος, ἀλλὰ καὶ τὸ κατακρίνει. Ἄς πιστέψουν δὲ οἱ ἀξίτιμοι γλωσσολόγοι μας, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον διέλαθε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τὴν προσοχὴν μας.

Ἐλάβομεν καὶ δημοσιεύομεν τὴν κάτωθι ἐπιστολήν, καθότι συμμεριζόμεθα πλήρως τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀποστολέως τῆς, ὡς ἀπηχούσας βαθύτατα στὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον :

Φίλε κ. Βαϊᾶνε,

Μ' ἐκπληξί καὶ λύπη, ἀλήθεια, παρακολουθῶ κι' ἐγὼ ὅσα τόσο πρόχειρα, ἄστοχα, καὶ πρὸ παντὸς ἄστεμα γράφονται τώρα τελευταία γιὰ τὸ σεβαστὸ καὶ συμπαθὴ Ποιητὴ κ. Καβάφη. Ἄν κι' ἐκείνοι, ποῦ θέλησαν ν' ἀμφισβητήσουν τὴν ἀξία τοῦ Ποιητῆ στα νεοελληνικὰ γράμματα, εἶναι τόσο μικροί, «μέτριοι», καθὼς κι' ὁ κ. Ναπολ. Λαπαθιώτης πρὸ ἡμερῶν εἶπεν, ἀπαντώντας σ' ἓνα χρονογράφο τοῦ «Ἐθνους», τὸν κ. Ἱερεμία, — ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ δείξουμε τὴν δυσαρτέκειά μας ἀπροκαλύπτως, ὅσοι ἐκτιμοῦμε τὸ ἔργο τοῦ κ. Καβάφη, γιὰ ὅσες ἐλαφρότητες γράφονται ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, ὅπως λένε, ποῦ ἔχουν τὴν ἀξίωσιν αὐτοὶ οἱ κ. νὰ τοὺς σεβόμεθα ἐμεῖς, οἱ νέοι, οἱ νεώτεροι. Ἄνθρωποι ποῦ ἔρχονται σὲ μιὰ στήλη ἐφημερίδος νὰ κρίνουν ἓνα Καβάφη, αὔριο ἓνα Σικελιανὸν κι' οὕτω καθεξῆς, ἐπειδὴ πρέπει νὰ κλείσουν τὴ στήλη αὐτὴ (ὑποχρέωσι χρονογράφου) τί περισσότερα περιμένεις νὰ σοῦ πῶν ; Ἀπλῶς γράφουν. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτε. Ὅσοι σήμερα, ὅπως καὶ πάντοτε, δὲν εἶναι ποῦ γράφουν ὅσο θέλουν καὶ γιὰ ὅ,τι θέλουν ; Τὸ κακὸ, τὸ λυπηρὸ εἶναι μόνον γιὰτὶ βλέπουμε νὰ παραβλέπονται, νὰ παρανοοῦνται πολλὰ πρᾶγματα στὴν τέχνη. Γιὰ φαντασθῆτε τί ἄστειο πρᾶγμα εἶναι νᾶρχεται ἓνας κλαυθμηρῖζων Ἱερεμίας σήμερα, ποῦ οὔτε ἓνα στίχο τοῦ Καβάφη ποτέ του διάβασε, καὶ νὰ θέλῃ νὰ σὲ πείσῃ πὼς ὁ Καβάφης μὲ τὰ «κερτσάκια του» δὲν ἔκανε τίποτε στα γράμματα ὡς τὰ σήμερα. Ποῖός ; ὁ Καβάφης, ὁ πῖθ ὑποβλητικὸς, αἰσθητικὸς, ὁ μόνος διαλεχτὸς στα νεοελληνικὰ γράμματα σήμερα στὴν Αἴγυπτον, ὁ τόσο συμπαθητικὸς, μὲ τὴν ἀσύγκριτη εὐγένεια κι' ωραιότητα ψυχῆς, Ποιητῆς.

Ἄς εἶναι ὅμως, οἱ μεγάλοι, φίλε μου, παρανοοῦνται, ἢ περνοῦν ἀπαρατήρητοι στὸν αἰῶνα τους.

Ἀθήνα, 15) 4) 24.

Μ'ι φιλικὰ αἰσθήματα

ΧΡΙΣΤΟΣ ΙΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΟ ἌΛΛΟ ΜΑΣ φύλλο θὰ μιλήσομε γιὰ τῆς δυὸ τελευταίας διαλέξεις ποῦ δόθησαν στὸ Ἑλληνικὸ Ὁδεῖο ἀπὸ τὸν κριτικὸ Ἄλκη Θρούλο, γιὰ τοὺς ποιητὰς : Μαλακάση καὶ Κ. Π. Καβάφη.

ΣΕ ΜΕΡΙΚΟΥΣ τύπους ποῦ μᾶς κατηγορήσαν πὼς δὲν ξέρομε τὴ δημοτικὴ ὀφείλομε νὰ δηλώσομε χωρὶς νὰ τοὺς δώσομε καὶ πολὺ προσοχὴ, πὼς ἐπειδὴ ὑπογράψαμε καὶ μεῖς τὸ μανιφέστο ὑπὲρ τοῦ Καβάφη καὶ καθὸ Καθαφιστὰὶ θαυμασταὶ του καὶ μιμηταὶ του ἀκόμα, γράφομε στὴν Καθαφικὴ γλωσσά.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ. «Μάμφρεντ», κατὰ ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν Ἀναστ. Μιλάνου Στρατηγοπούλου. Τὸ προσφιλέστερον ἔργον τοῦ μεγάλου φιλέλλητος ποιητοῦ. Ἐκδοσις Μιχ. Ζηρακῆ—Ἀθήνα 1924.

Δ. Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ. Ἡ θεωρία τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις, νομικὴ καὶ στρατιωτικὴ μελέτη — Ἀθήνα 1924. Ἐκδοσις «Ἀγκύρας». Τιμὴ δρχ. 5.

ΔΗΜ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ. «Οἱ τελευταῖοι Βυζαντινοὶ πρίγκηπες», μυθιστόρημα διασκευασμένον ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Δ. καὶ Π. Δημητράκου» Ἀθήνα 1924. Τιμὴ δρχ. 12.

Ἀγγέλλεται νὰ βγῆ :

ΤΕΥΚΡΟΥ ΑΝΘΙΑ «Μῦθοι». Σειρὰ μῦθων σὲ στίχο, ὅπως τοῦ Αἰσώπου, τοῦ Δά Φονταίν, κλπ. Τιμὴ δρχ. 5. Διεύθυνσις : Ἀλωπεκῆς 11, Ἀθήνα.

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ
ΤΗΣ "ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΗΣ,, ΣΕ ΛΙΓΟ ΘΑ ΒΓΟΥΝΕ :**

- 1) **ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ** τοῦ ἔργου ὄλων τῶν συγχρόνων μας ποιητῶν καὶ διηγηματογράφων σὲ δύο ξεχωριστοὺς τόμους, ἀπὸ τοῦ παλαιότερου μέχρι τοῦ νεωτάτου. (Σ' αὐτὴν θάχουνε θέσι καὶ οἱ ἐντελῶς ἄγνωστοὶ νέοι ποῦ παρουσιάστηκαν τὴν τελευταία τετραετία, ἀρκεῖ νὰ ἐγκριθοῦν τὰ ἔργα των ἀπὸ τὴν ἀρμοδία Ἐπιτροπή.—Γιὰ κάθε σχετικὴ πληροφορία ἀπαραίτητα 1 δρχ. γιὰ τὰ ταχυδρομικὰ τῆς ἀπαντήσεως).
- 2) «**ΝΕΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ**». Μία σειρά ἐκλεκτῶν ποιημάτων τοῦ ποιητοῦ-κριτικοῦ κ. Φάνη Μιχαλοπούλου.
- 3) «**ΣΚΟΤΕΙΝΕΣ ΘΥΣΙΕΣ**». Συλλογὴ πρωτοτύπων σαρκολατρικῶν τῆς τελευταίως ἐξελιχθείσης τέχνης, ποῦ θὰ κάμουν ἐξαιρετικὸν θόρυβο στοὺς λογοτεχνικοὺς κύκλους, τοῦ νέου μας ποιητοῦ "Ἄδωνι Μοιραίου με προλογικὰ σημειώματα τῶν μεγαλύτερων ἐκκεντρικῶν καὶ μαντέρων ποιητῶν μας.
- 4) «**ΠΡΩΤΕΣ ΟΡΜΕΣ**». Ἡ πρώτη ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ νεαροῦ καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἐμφανιζομένου ποιητοῦ κ. Κ. Βαμβακᾶ, με προλογικὰ σημειώματα διαφόρων λογίων.

ΣΗΜ. Γιὰ κάθε πληροφορία καὶ ἐγγραφή συνδρομητῶν στὰ γραφεῖά μας. Οἱ ἀντιπρόσωποι μας θὰ ἔχουν 20 ο)ο ἐπὶ τῆς πωλήσεως.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΣΕ ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΕΚΔΟΣΗ :

Φάνη Μιχαλοπούλου : «**ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ ΠΤΩΜΑ**» (δράμα)

Μέρος Πρῶτο : **ANGELIKA** Τιμὴ δρχ. 6

Φώτη Κόντογλου : «**ΒΑΣΑΝΤΑ**»

Τὸ δεύτερο βιβλίον καὶ ἐκλεκτότερο τοῦ συγγραφέα.—Δεμένον δρχ. 25.

ΣΗΜ. Στοὺς φίλους μας στέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας.

ΣΤΙΣ 15 ΜΑΪΟΥ

«**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΟΑ**»

Ἐνα βιβλίον με 300 σελίδες καὶ με συνεργασία τῶν καλύτερων μας λογίων. Ἐκδόσις καὶ ἐπιμέλεια : Γ. Ἀρδάμη, Ἄπ. Μαγγανάκη. Διεύθυνσις : J. Ardamis, Banque Chrissovelonis S. A.R. Galatz—Roumanie.

ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ

Θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ δελτίον τοῦ

«**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ**»